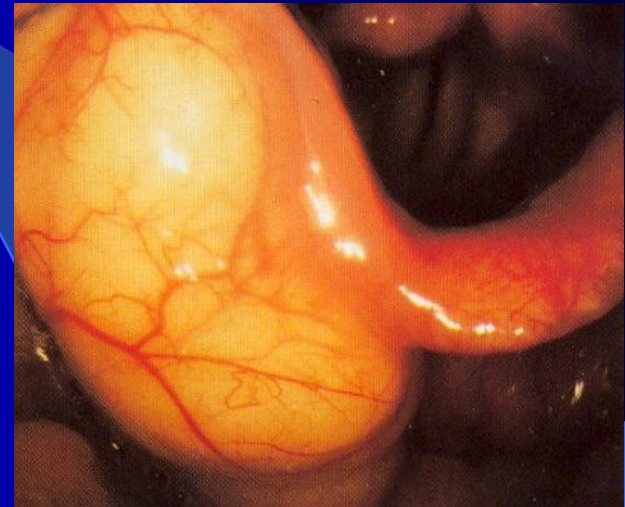
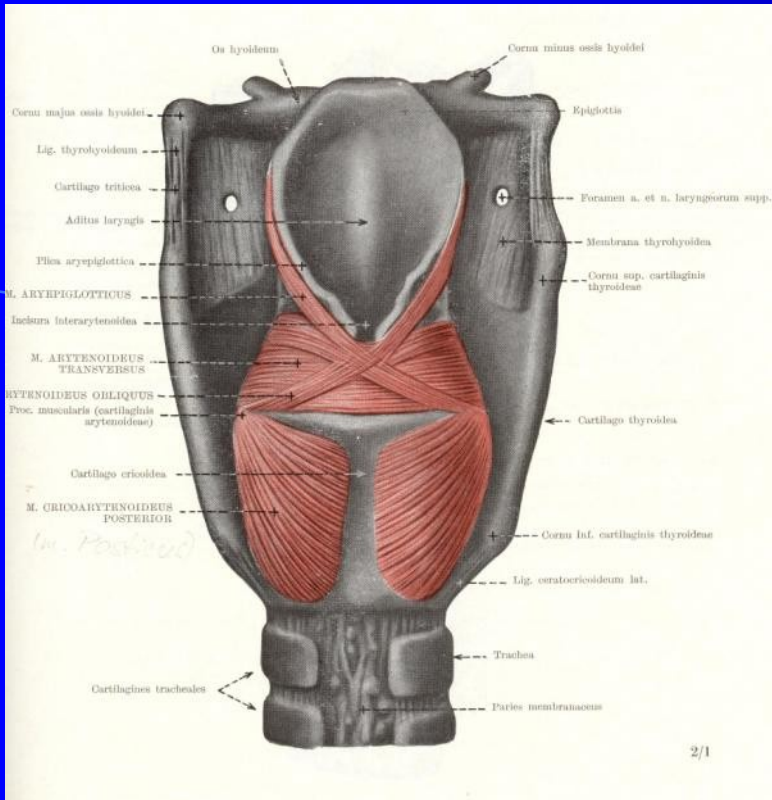

Hrtan

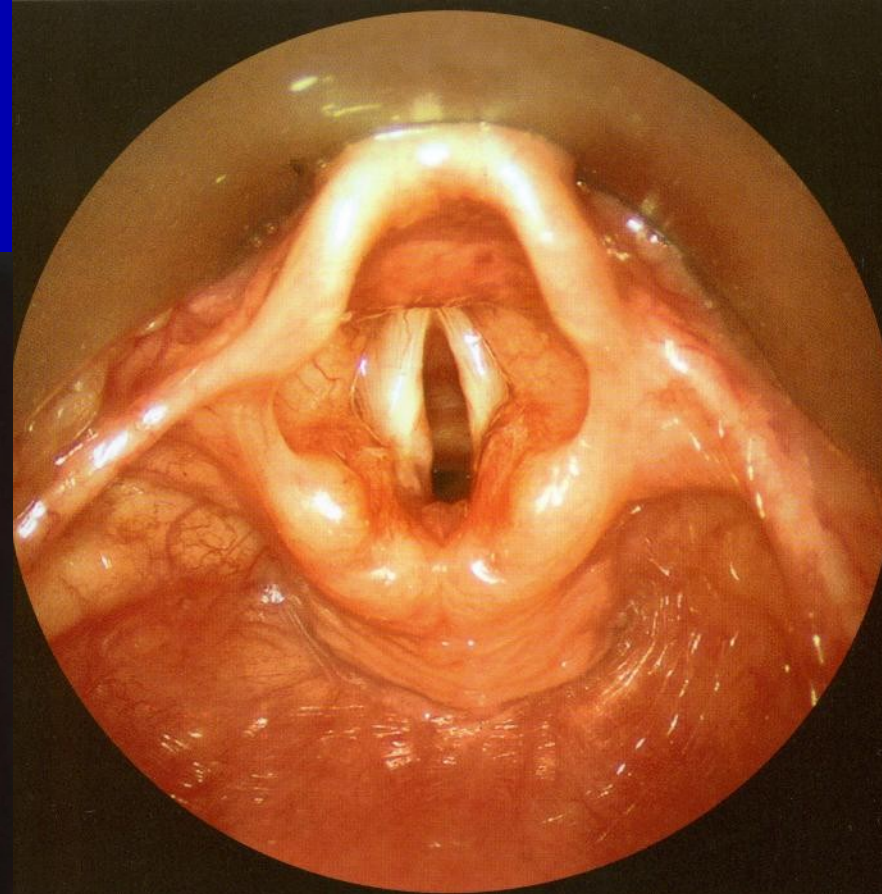
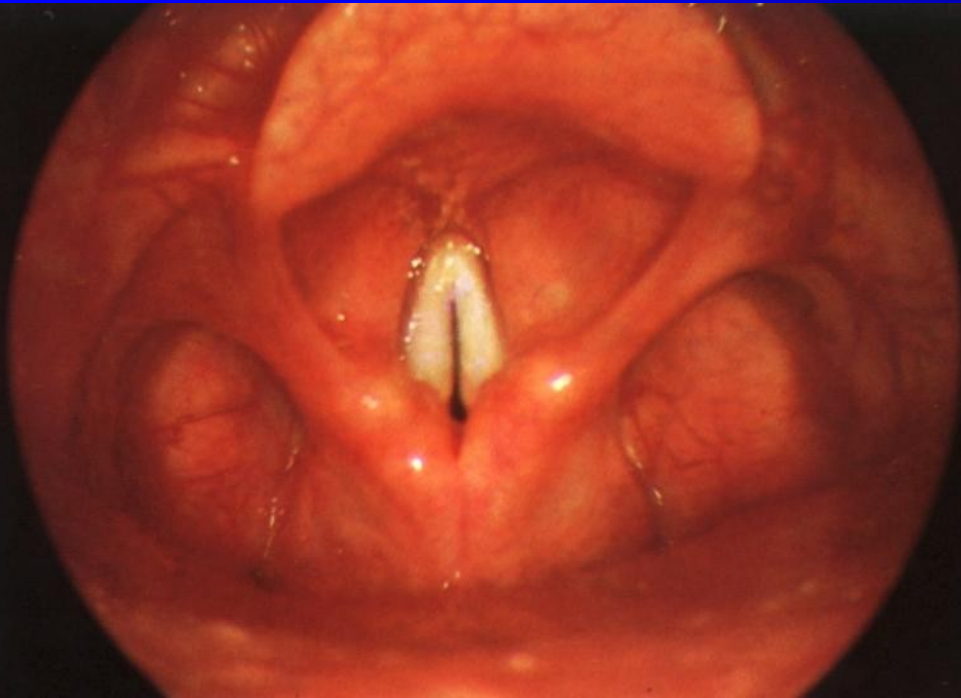
KOCHHK

LF MU a FN u sv. Anny v
Brně

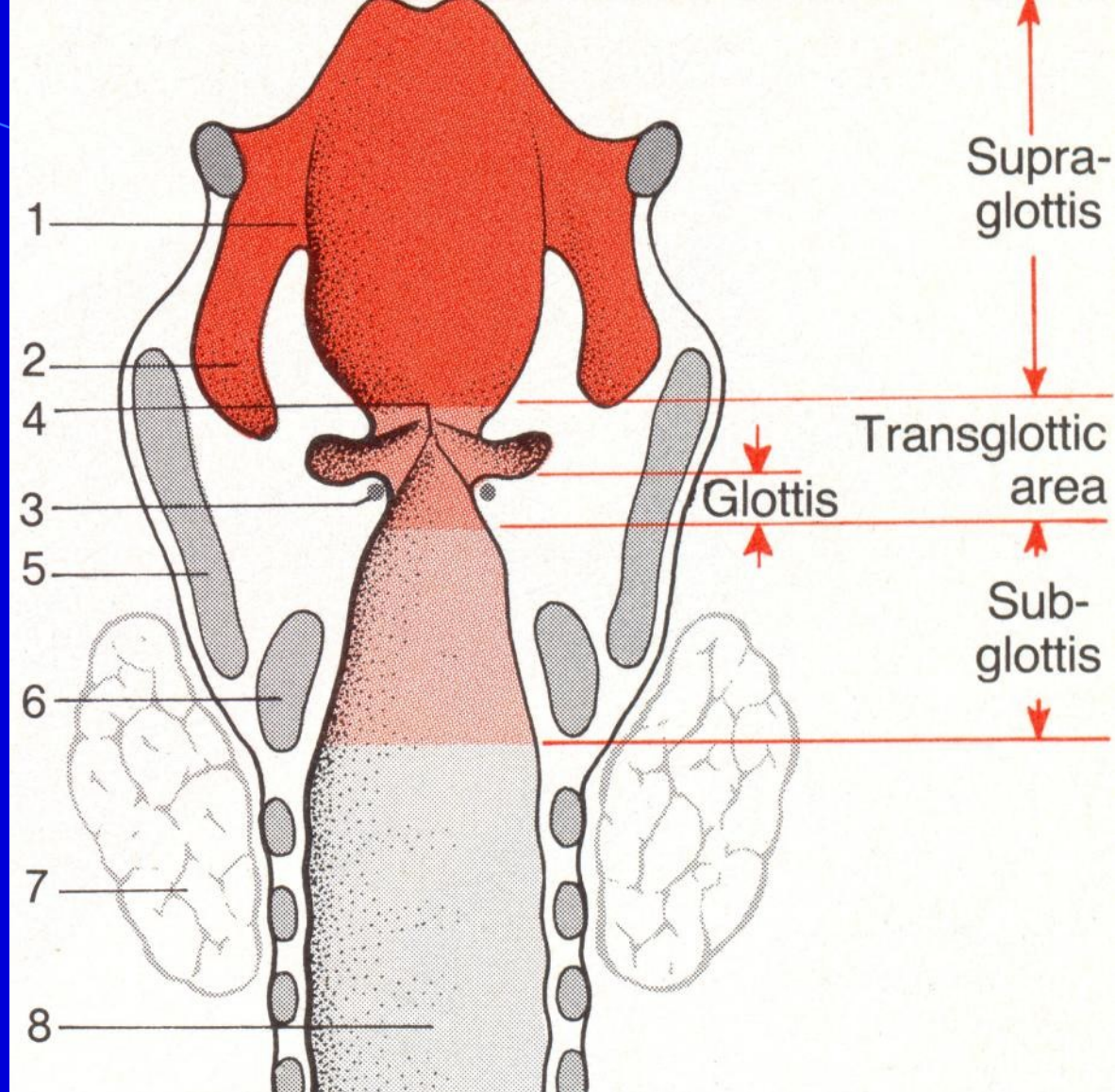
HRTAN - funkce

Funkce: **vitální** (respirační), **sociální** (fonační), **ochranná**

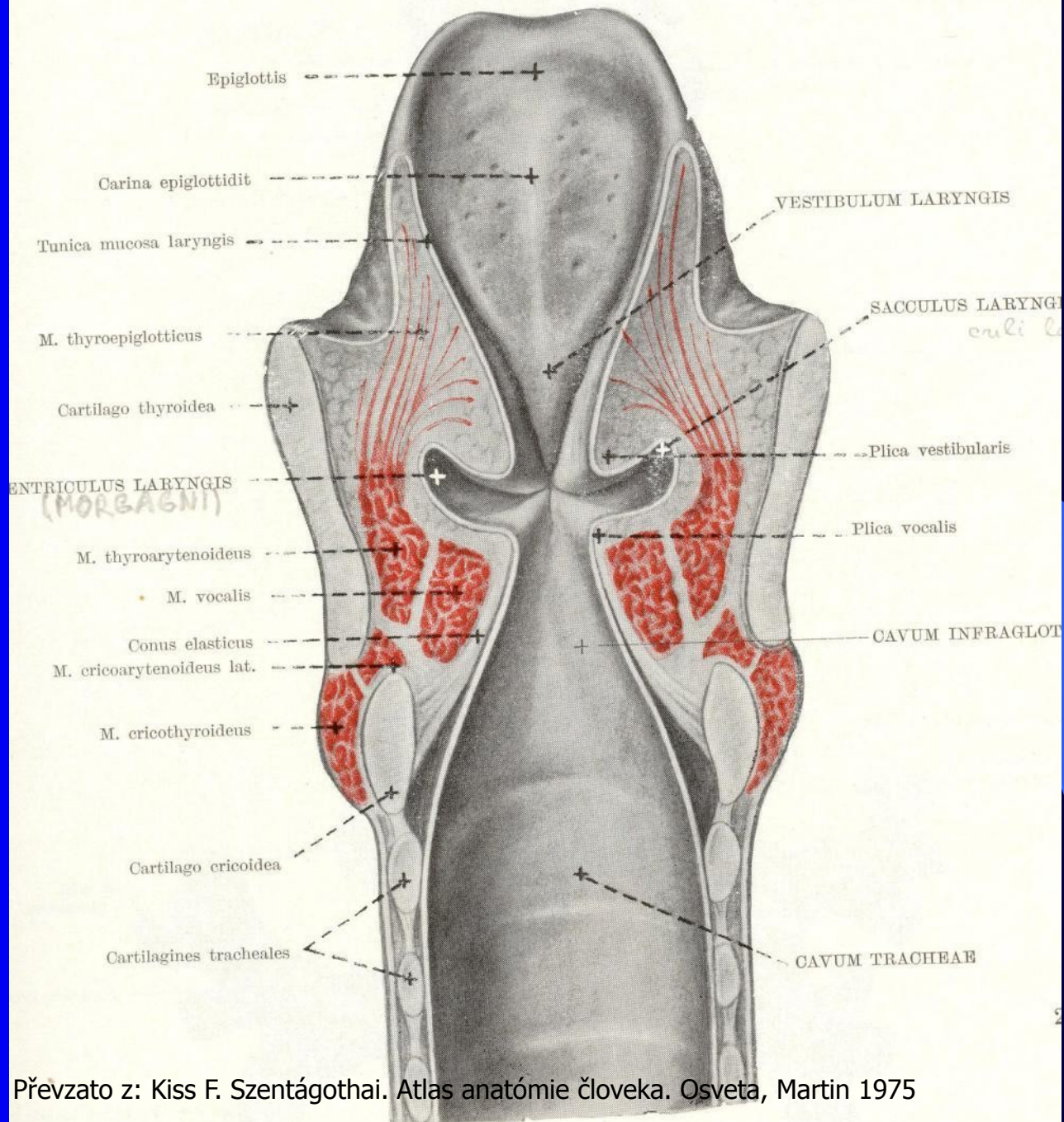

Frontální řez hrtanem

1. aryepglotická řasa, 2. recessus piriformis, 3. hlasivka, 4. přední komisura, 5. chrupavka štítná, 6. chrupavka prstencová, 7. štítná žláza, 8. průdušnice.
(Převzato z Becker, Neumann, Pfaltz. Ear, Nose and Throat Diseases. Thieme 1989)

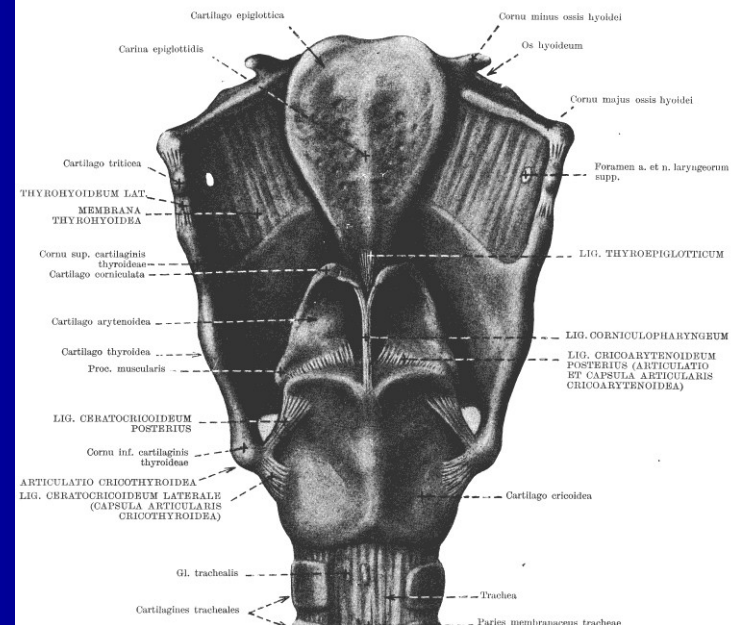
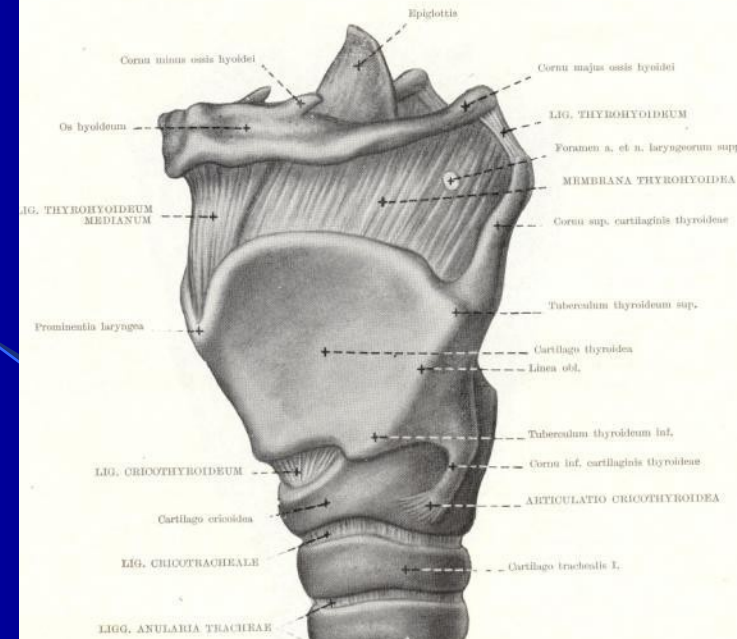
Převzato z: Kiss F. Szentágothai. Atlas anatómie človeka. Osveta, Martin 1975

Hrtan

**3 nepárové chrupavky
(štítná, prstencová a
příklopka**

**3 párové chrupavky –
konévkové
(arytenoidea),
conrinulatae
(Santorini),
cuneiformes
(Wrisbergi)**

Svaly hrtanu

Svaly hrtan ovládající:

infrahyoidní (sternohyoideus, -thyreoideus, thyreohyoideus, omohyoideus),
suprahyoidní

Vlastní svaly hrtanu:

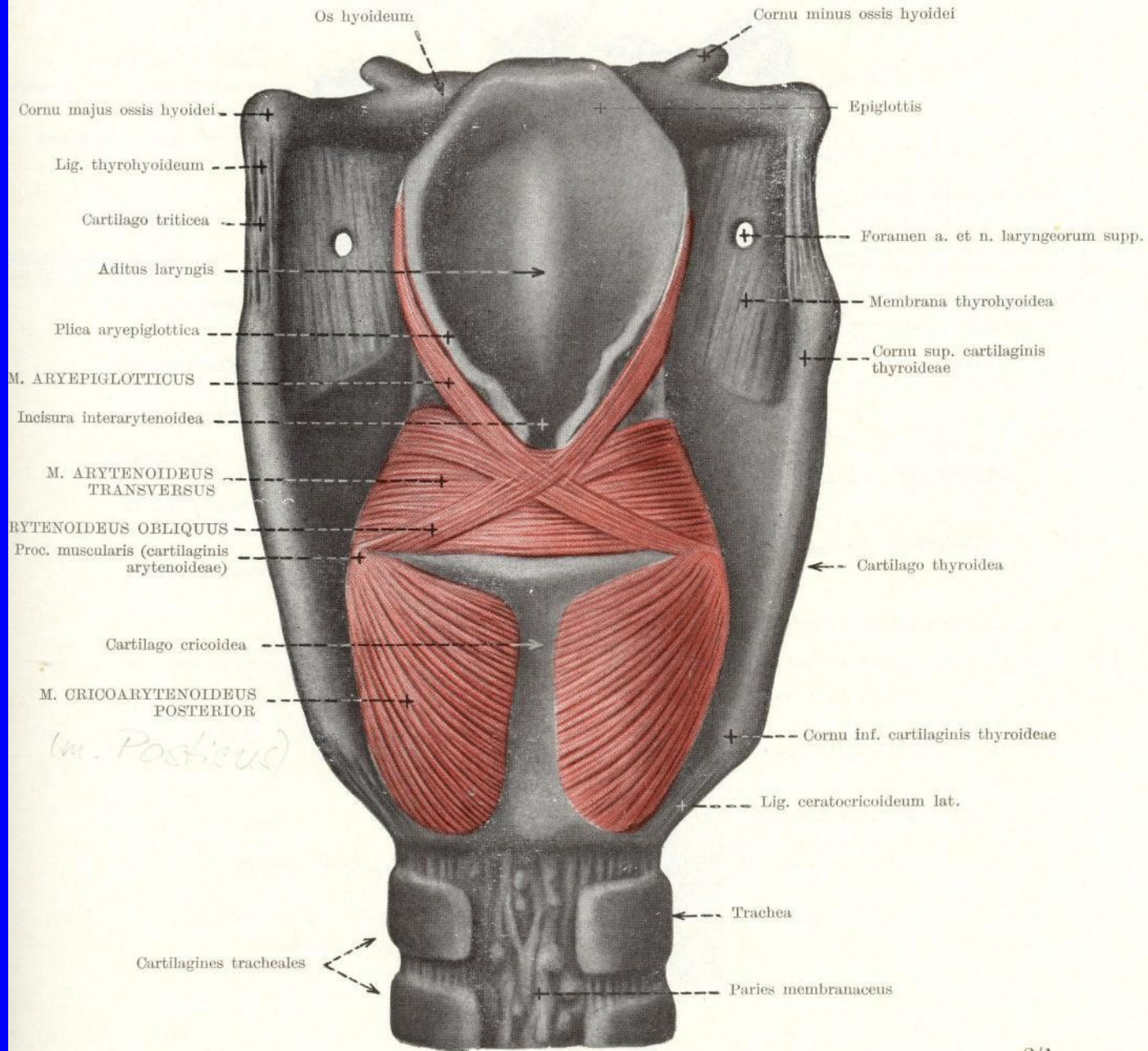
Abductores (rozvěrači) – m. cricoarytenoideus
post. (POSTICUS)

Adductores (svěrači) – cricoarytenoideus lat.,
arytenoideus transversus

Tensores (napínači) – m. cricothyreoideus (r.
ext. N. laryngici sup.), m. vocalis

Svaly ovládající aditus laryngis

m. aryepiglotticus, thyreoepiglotticus

Svaly hrtanu

Svaly hrtan ovládající:

infrahyoidní (sternohyoideus, -thyreoideus, thyreohyoideus, omohyoideus),
suprahoidní

Vlastní svaly hrtanu:

Abductores (rozvěrači) – m. cricoarytenoideus
post. (POSTICUS)

Adductores (svěrači) – cricoarytenoideus lat.,
arytenoideus transversus

Tensores (napínači) – m. cricothyreoideus (r.
ext. N. laryngici sup.), m. vocalis

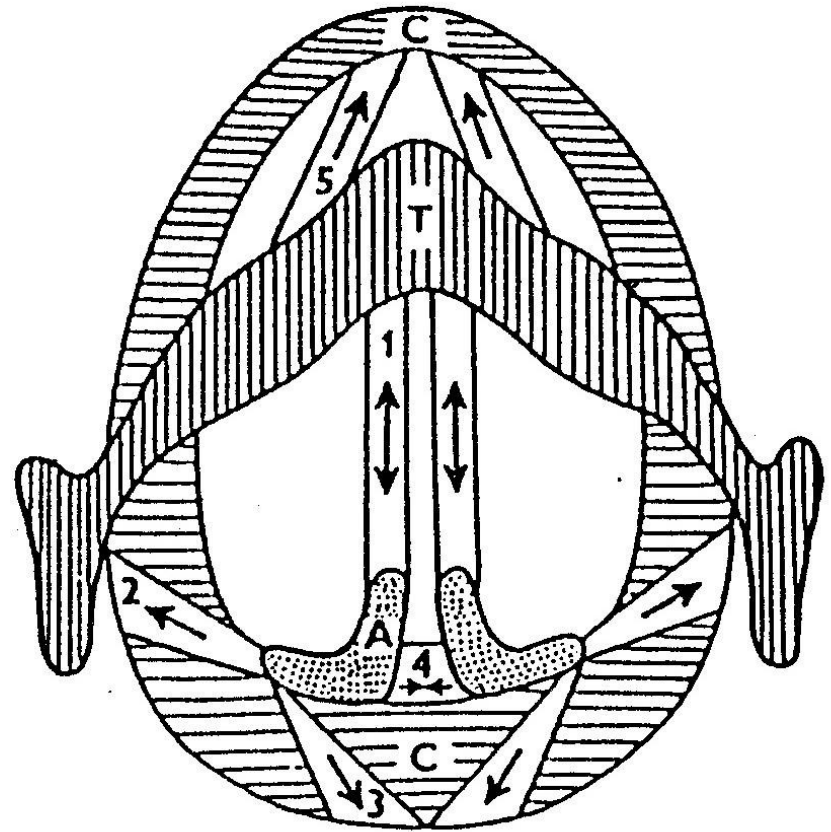
Svaly ovládající aditus laryngis

m. aryepiglotticus, thyreoepiglotticus

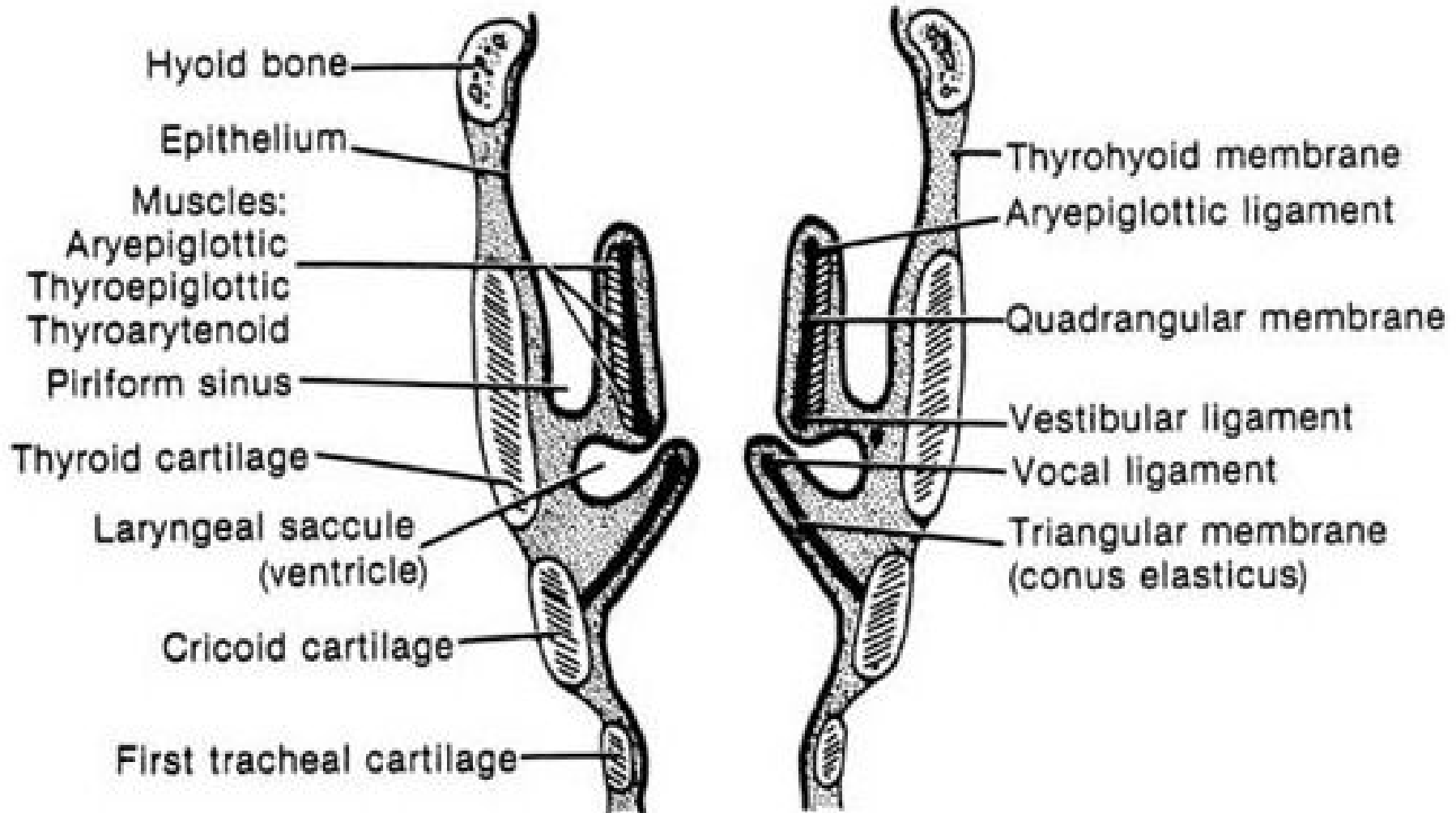
Schéma činnosti hrtanových svalů

A-cartilago arytenoidea
C-cartilago cricoidea
T-cartilago thyroidea

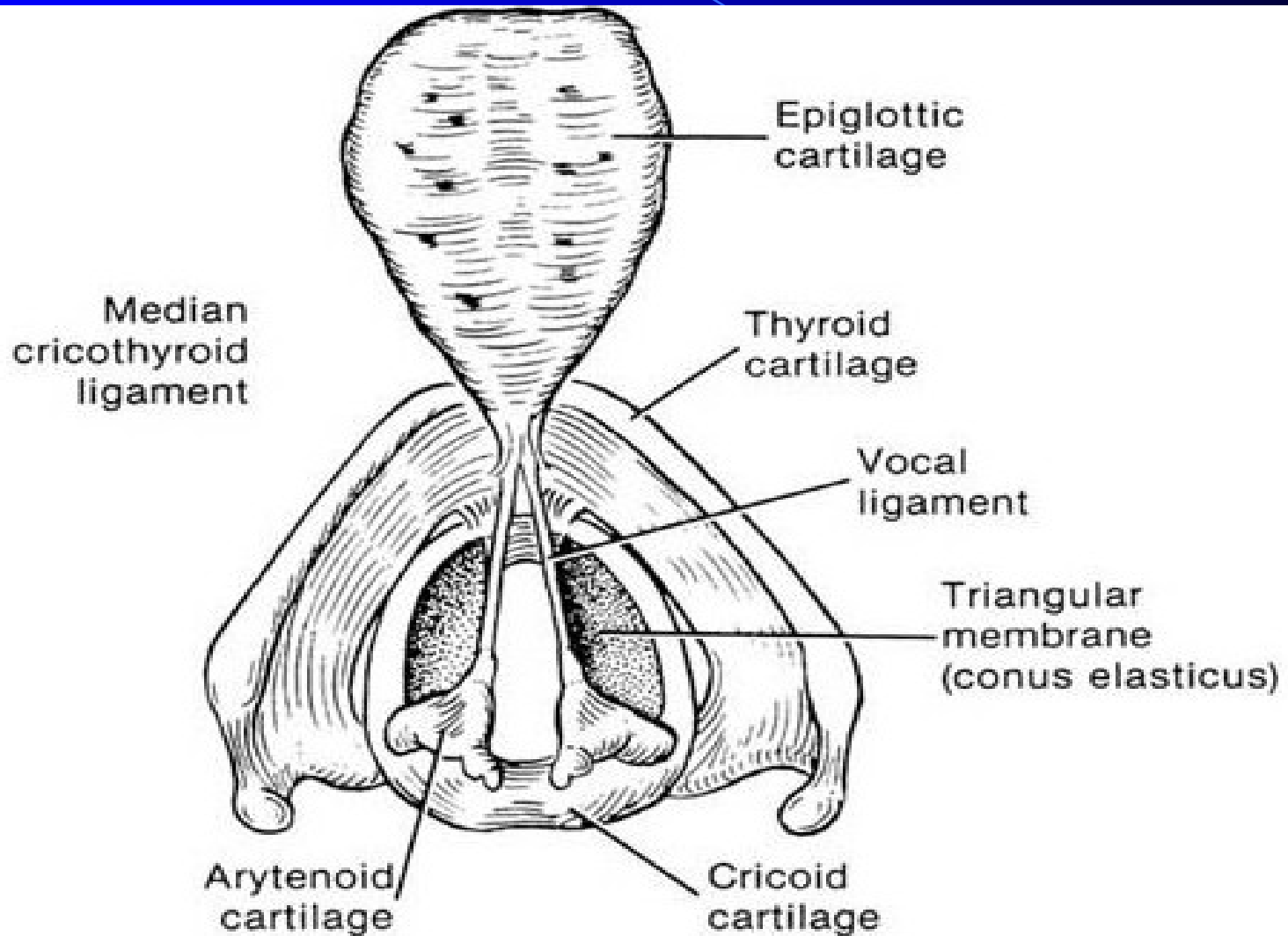

- 1.-m. thyroarytenoideus /vocalis/ "internus"
- 2.-m. cricoarytenoideus lateralis
- 3.-m. crycoarytenoideus posterior "posticus"
- 4.-m. arytenoideus transversus "transversus"
- 5.-m. cricothyreoideus

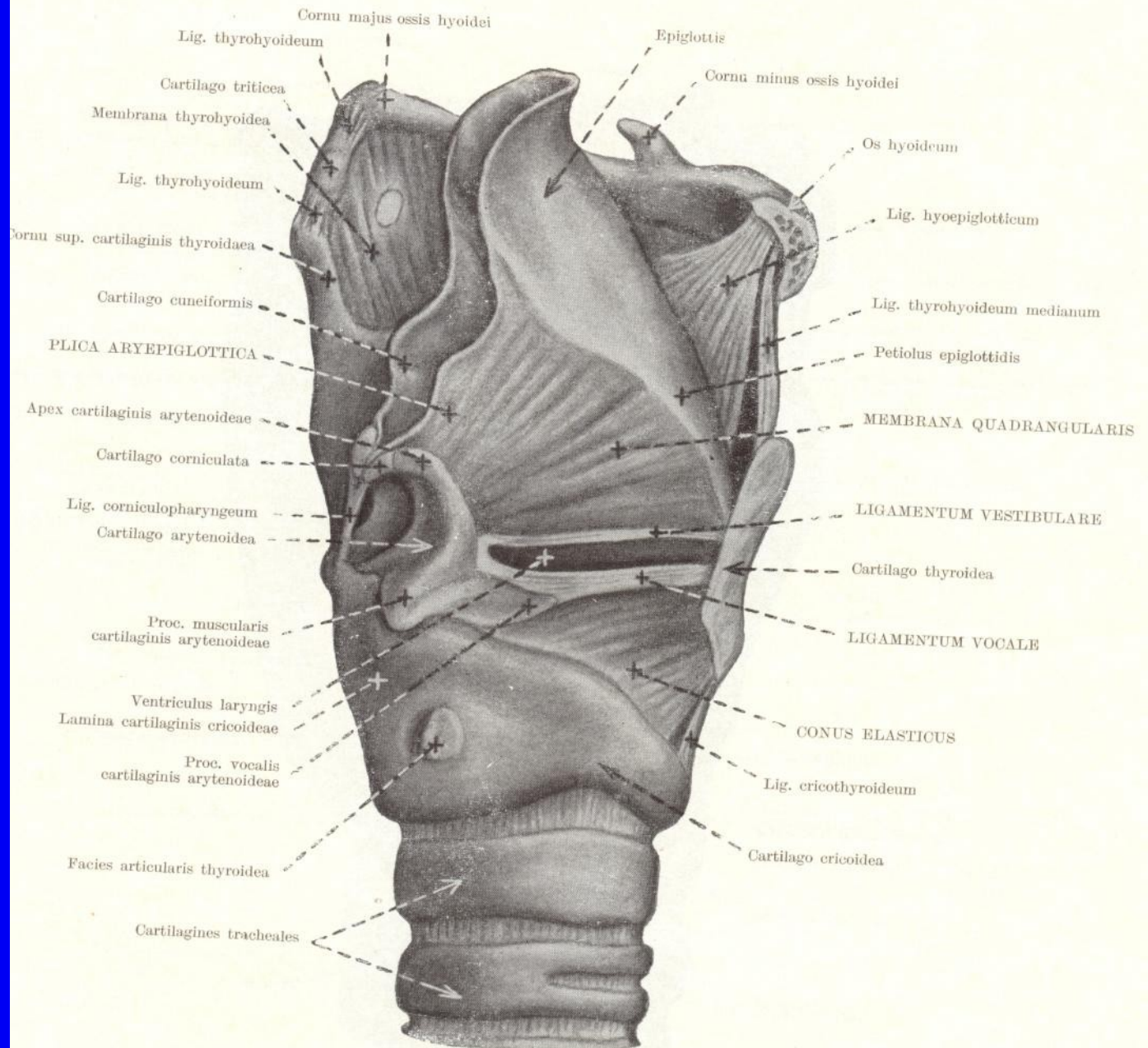
Hrtanové membrány (membrana fibroelastica laryngis=quadrangularis + conus elasticus)

Conus elasticus

Obrázek převzat z: Kiss F. Szentágothai. Atlas anatomie člověka. Osveta, Martin 1975

Anamnéza

Poruchy dýchání

inspirační stridor - stenóza lokalizována proximálně od bifurkace. Znamky zapojení auxiliárních dýchacích svalů. Je delší inspirium než expirium. Celkové příznaky - **úzkostný neklid**, ztráta orientace, **ztráta vědomí**, **tachykardie**, většinou **bradypnoe**. Auskultací je možno zjistit nejhluchnější stridor nad stenózou. **Barva kůže** je zpočátku bledá, později cyanotická. Narůstající **vyčerpání**, úzkostný obličej.

Poruchy hlasu

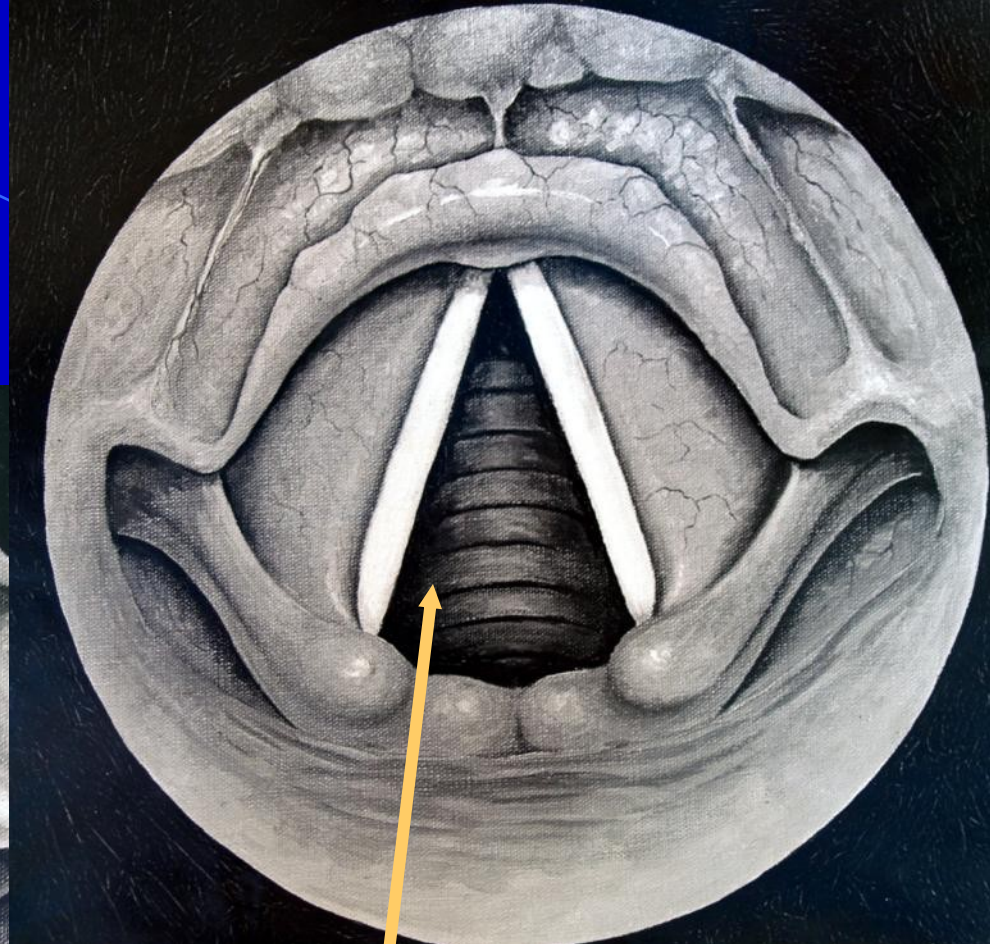
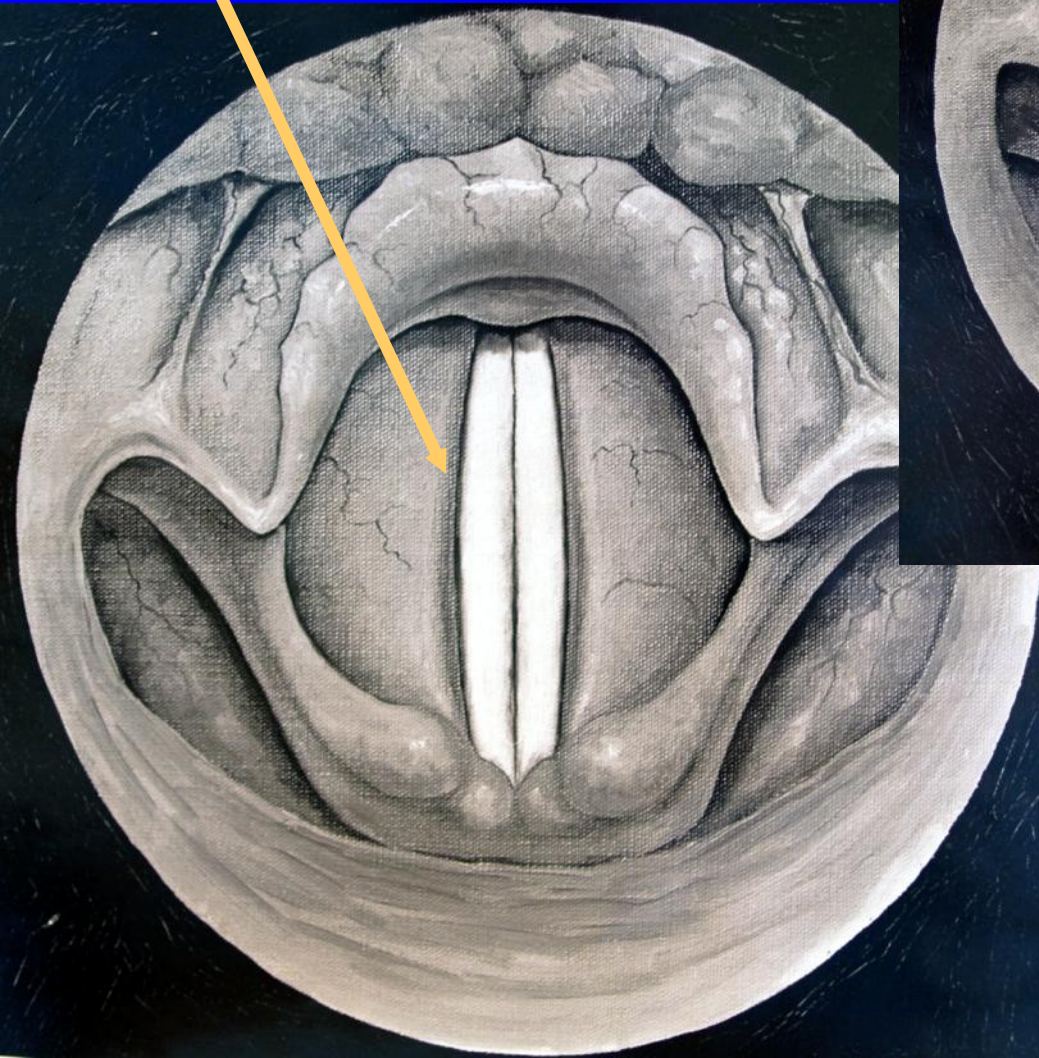
Chrapot – trvající déle jak 14 dní u mužů rizikové skupiny (kuřák nad 40 let věku) by měl být vyšetřen otolaryngologem.

Vyšetření hrtanu

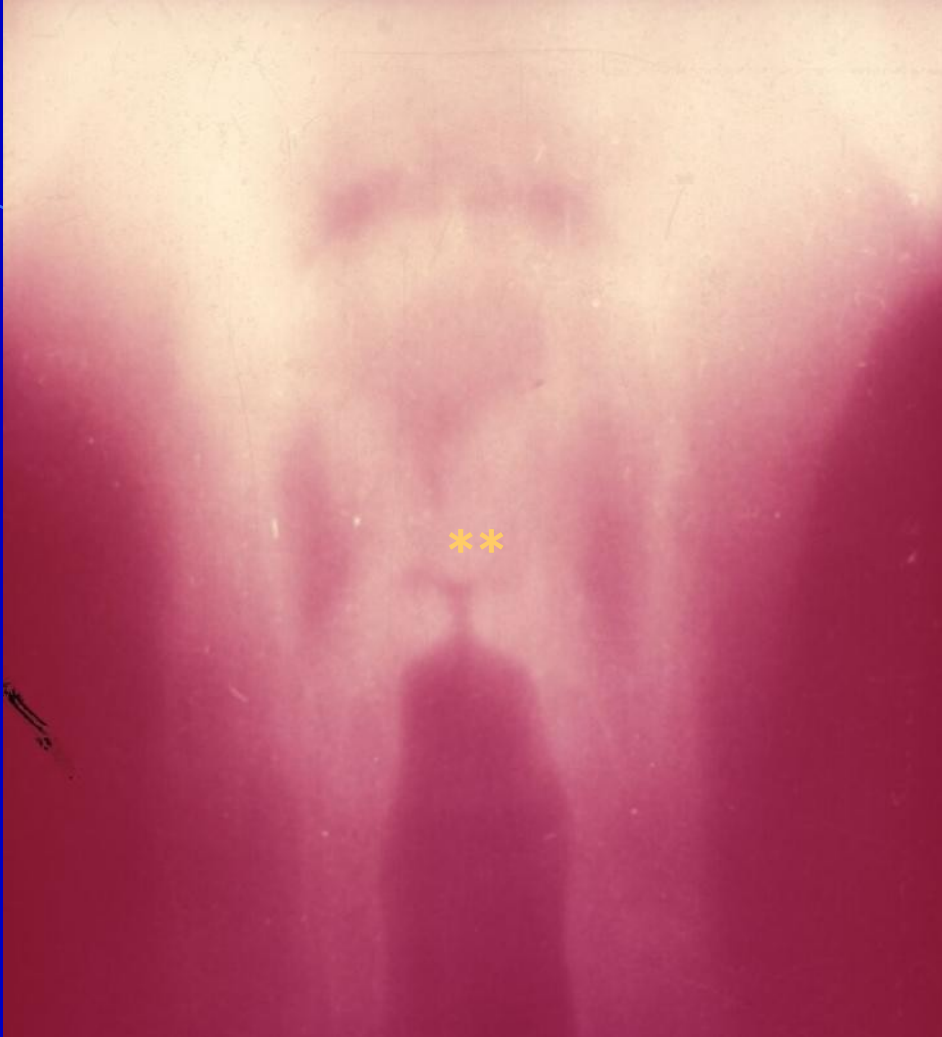
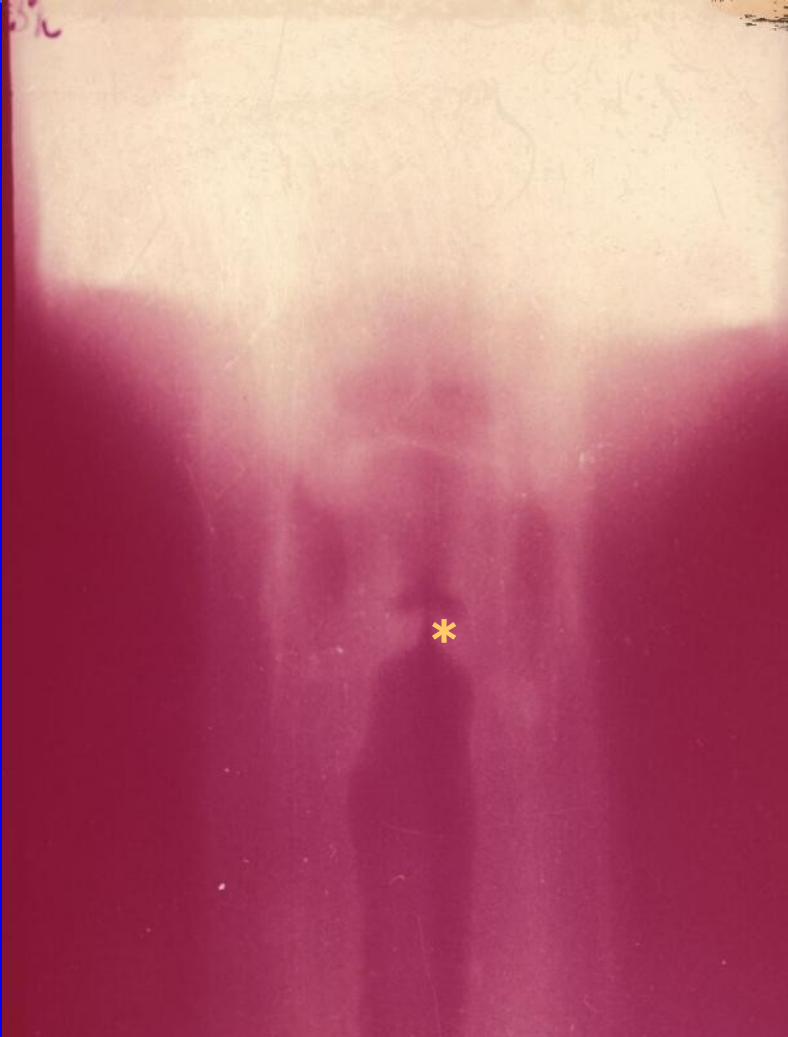
- **Pohled**
- **Pohmat (krepitace, emfyzém-třaskání)**
- **Indirektní laryngoskopie**
- **Direktní laryngoskopie**
- **Mikrolaryngoskopie dle Kleinsassera**
- **Stroboskopie**
- **Tomografie**
- **CT**

Postavení hlasivek při fonaci

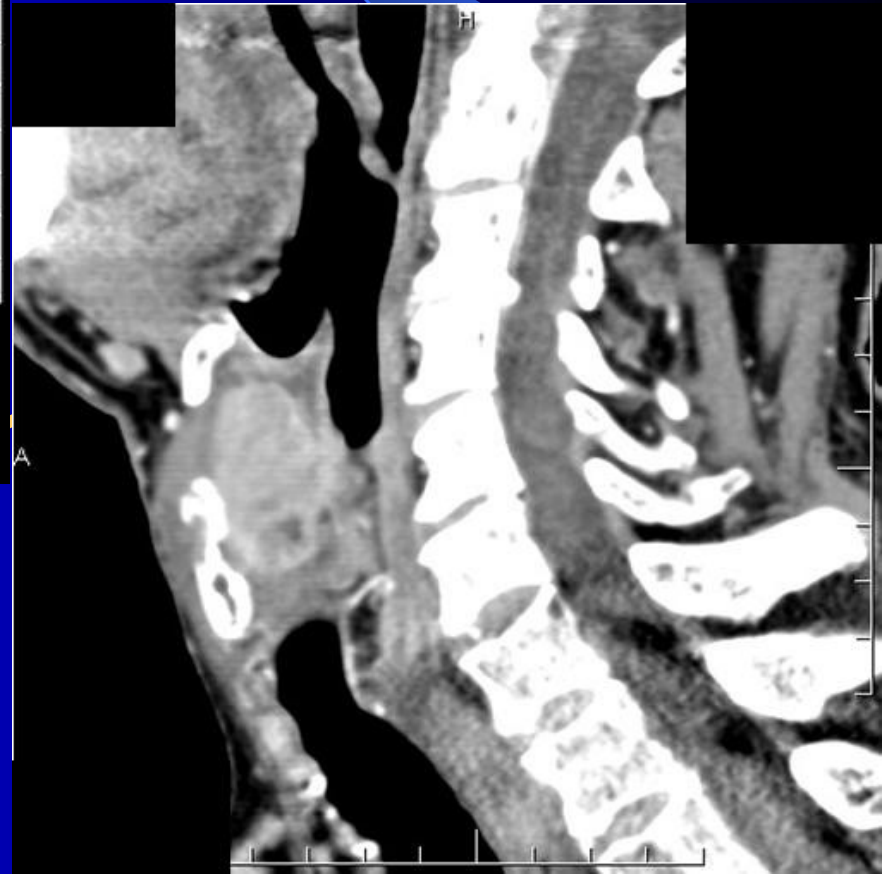
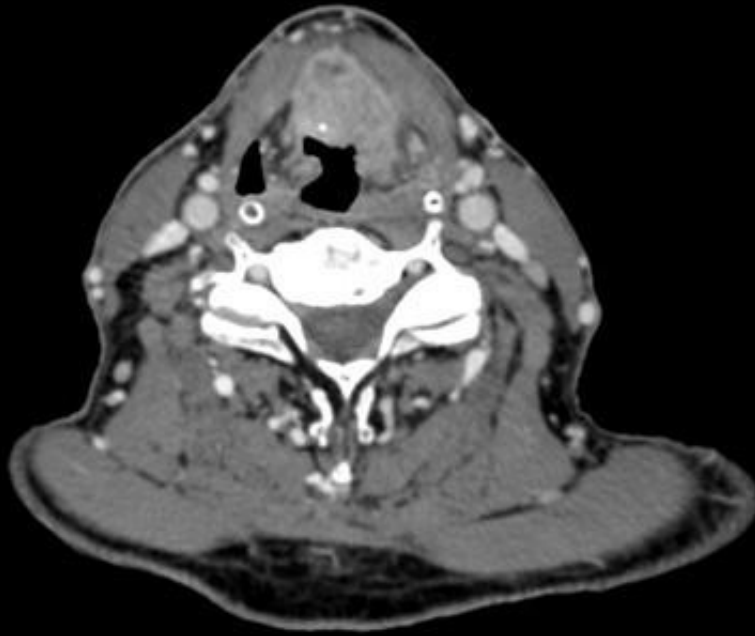
Postavení hlasivek při respiraci

Zobrazení hrtanu pomocí **tomografie** – dnes již nepoužívané; *hlasivky. Na pravém obrázku patrný infiltrát** v supraglottické oblasti, bez transglottického šíření

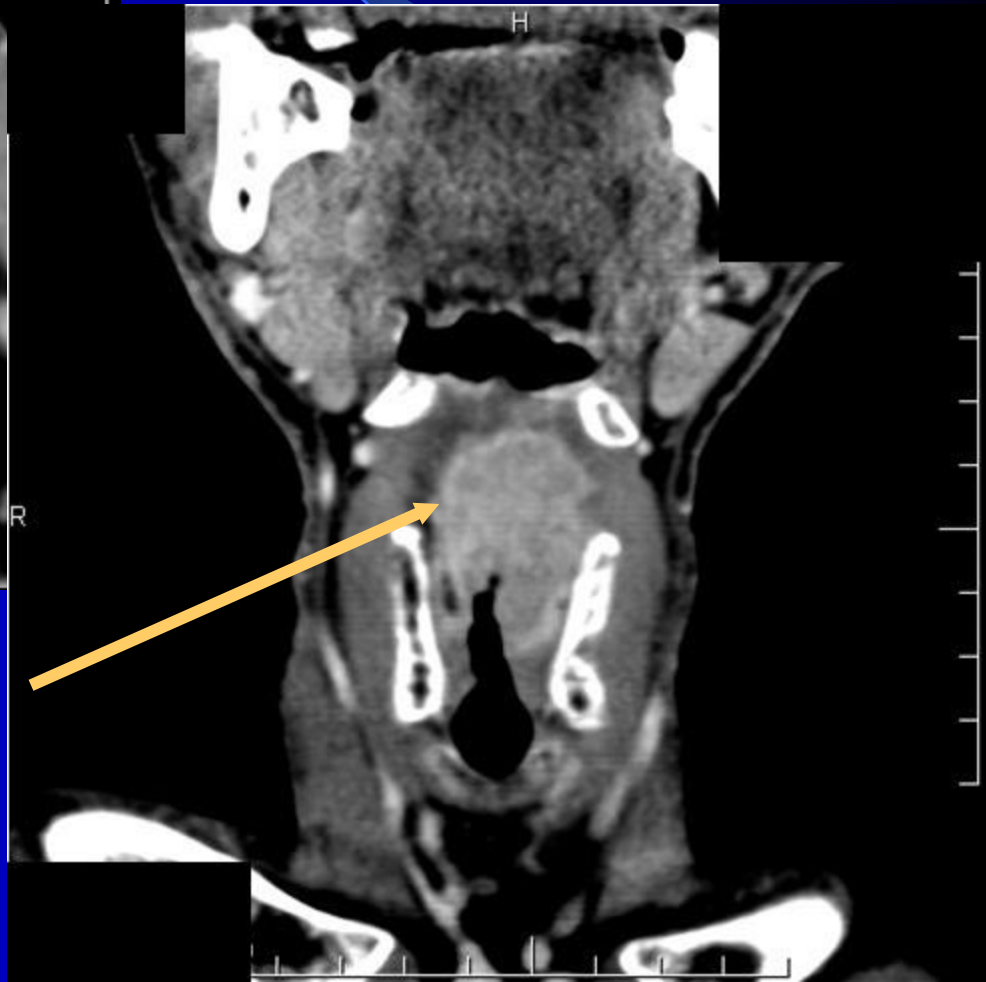

**CT - transglottický
karcinom prorůstající do
preepiglot.prostoru a
subglottis**

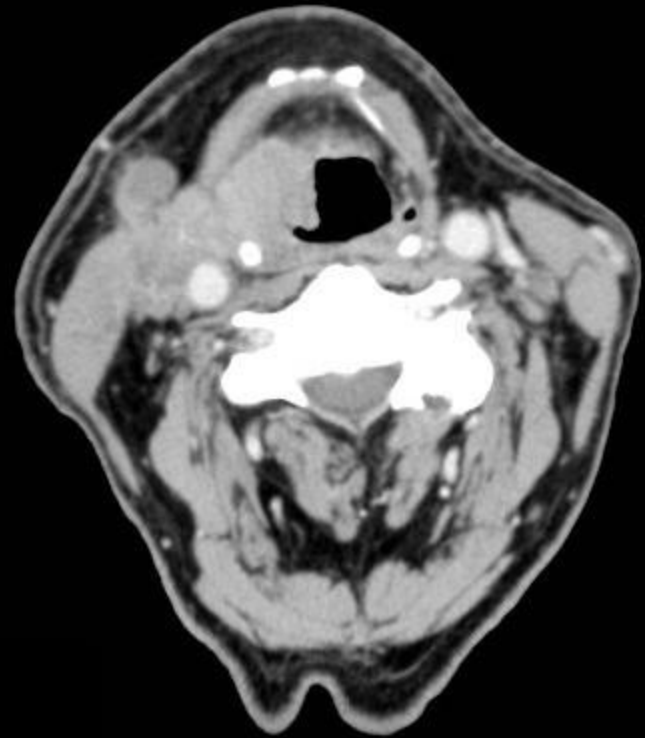
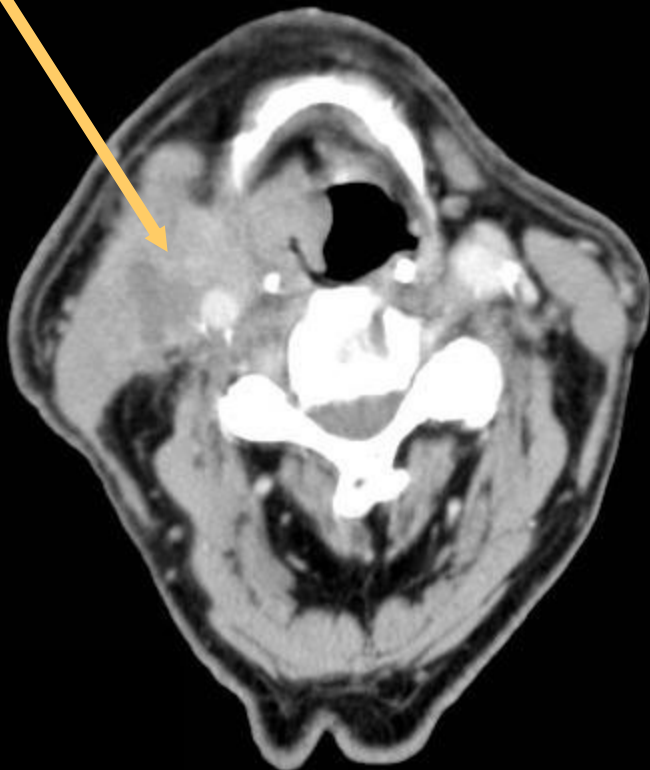

**CT - transglottický
karcinom prorůstající
do preepiglot.prostoru
a subglottis**

CT - pokročilý karcinom supraglottis penetrující navenek nad horním okrajem chrupavky štítné

Laryngokela

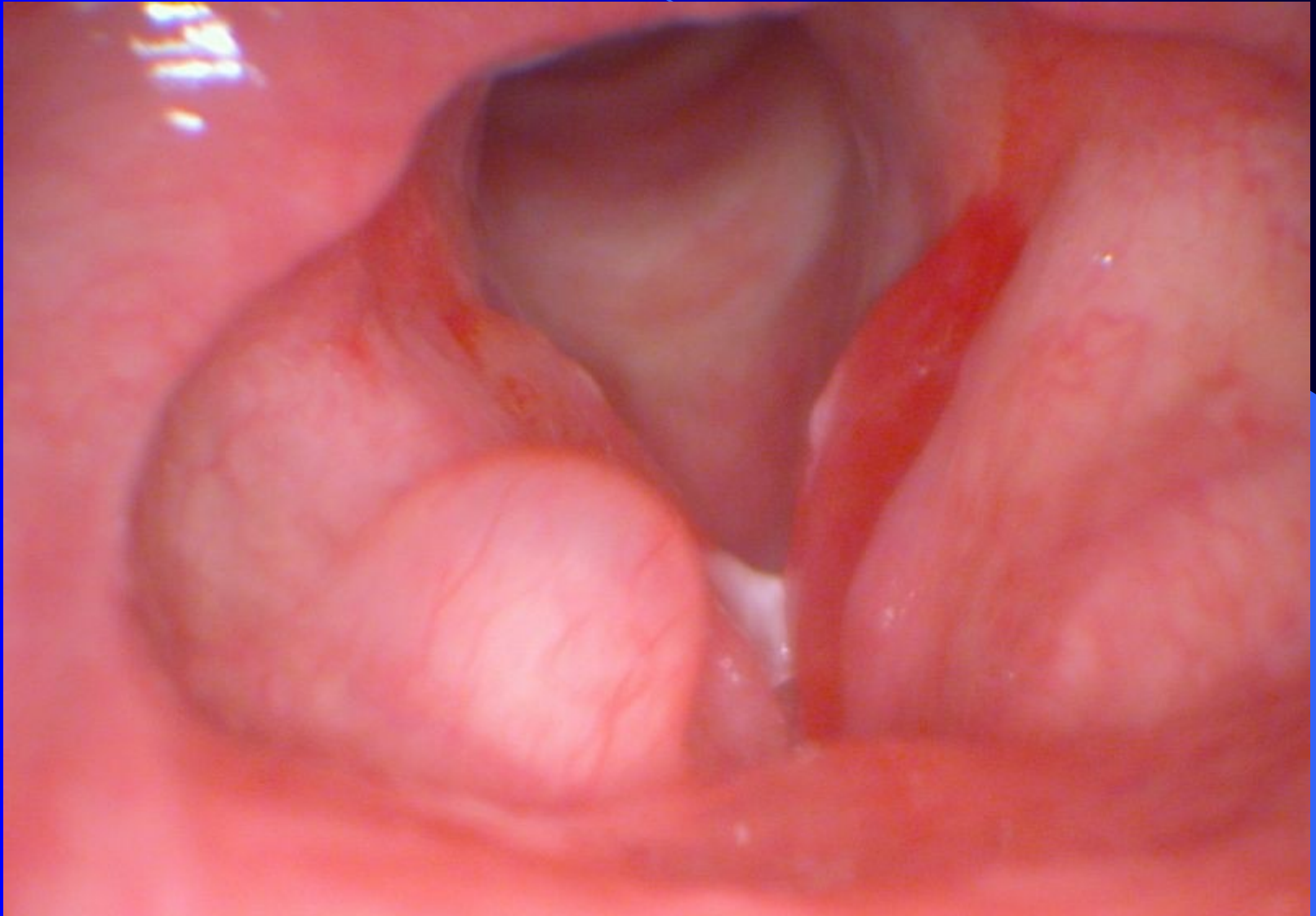

Membrána hrtanu

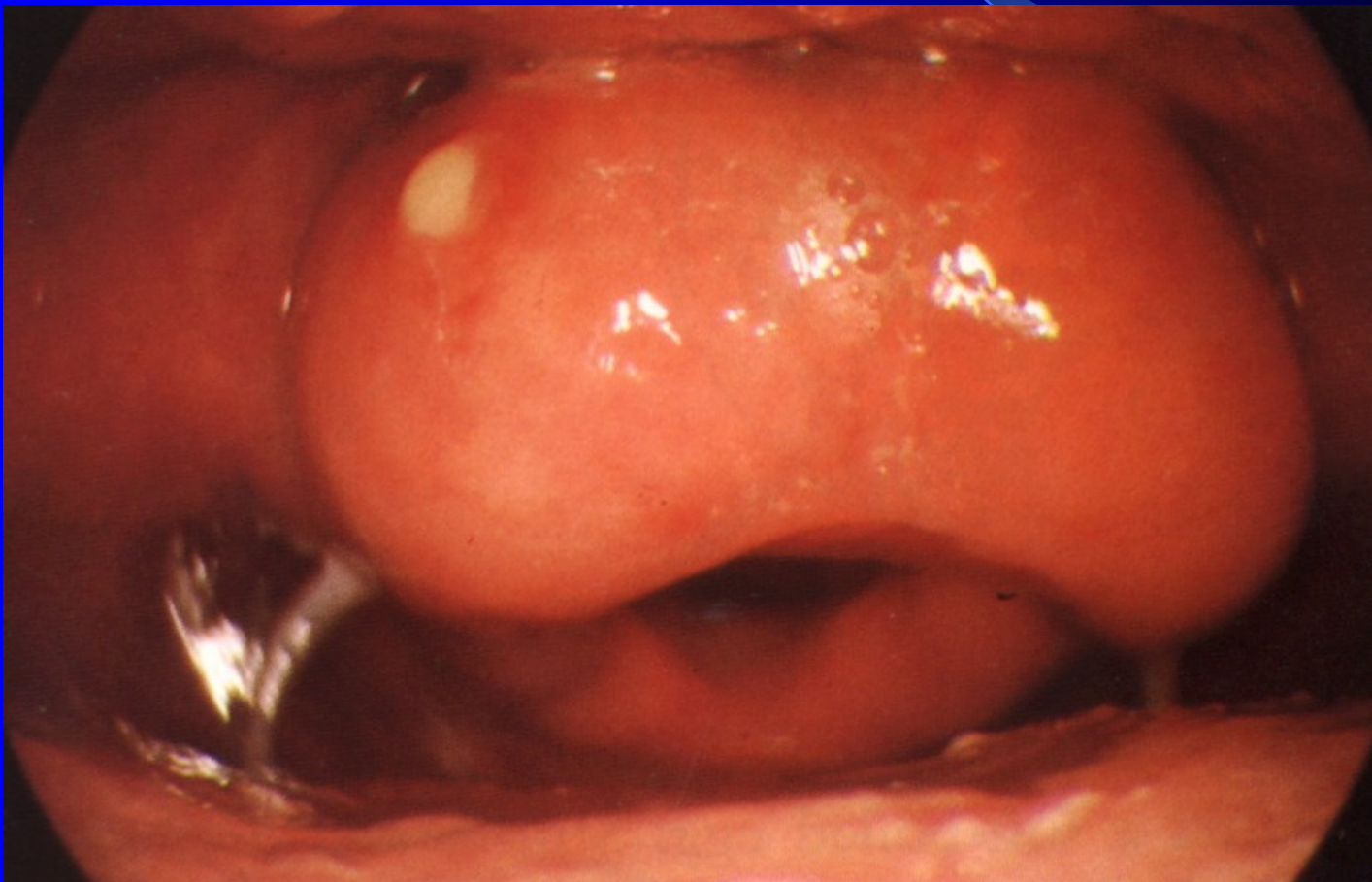

Laryngitis acuta

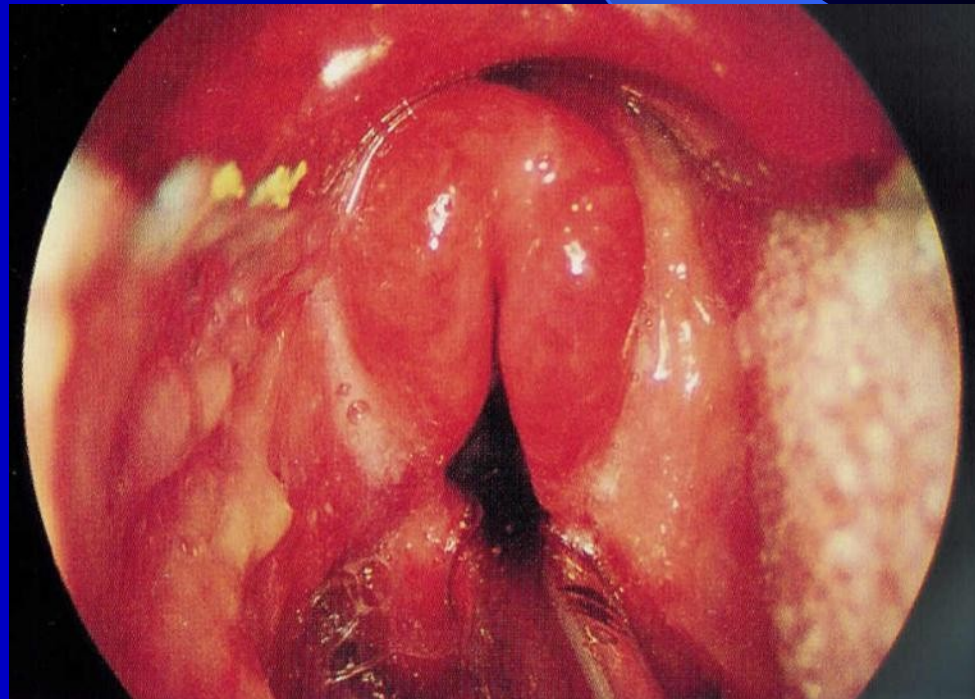

Absces epiglottitis

Akutní supraglottická laryngitida - epiglottitis

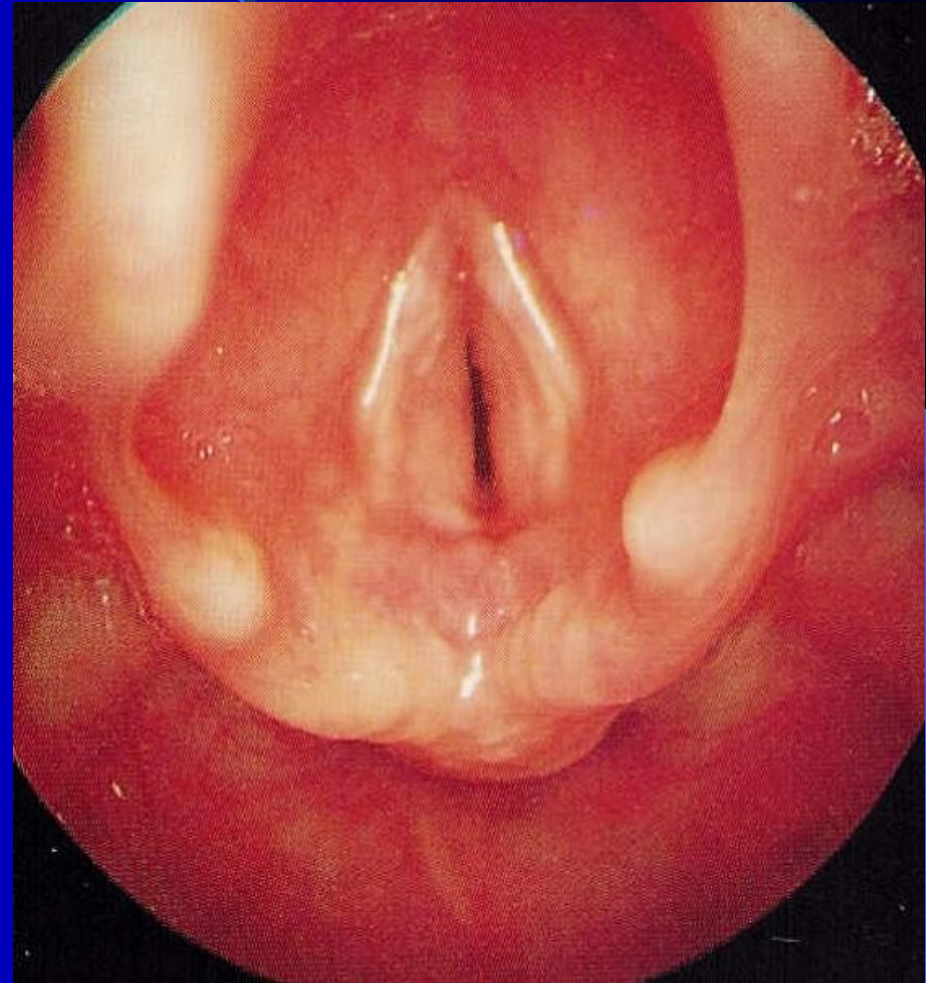
- Hemophilus influenzae
- inspiratorční stridor
- Bolest při polykání
- Antibiotická léčba
- steroidy
- tracheální intubace
- tracheostomie

Akutní subglotická laryngitida

- **Virová infekce**
- **Rychlý nárůst v noci**
- **kašel**
- **inspirační stridor, inspirační dušnost**
- **steroidy, sedace, ATB,**
- **mikroklima**

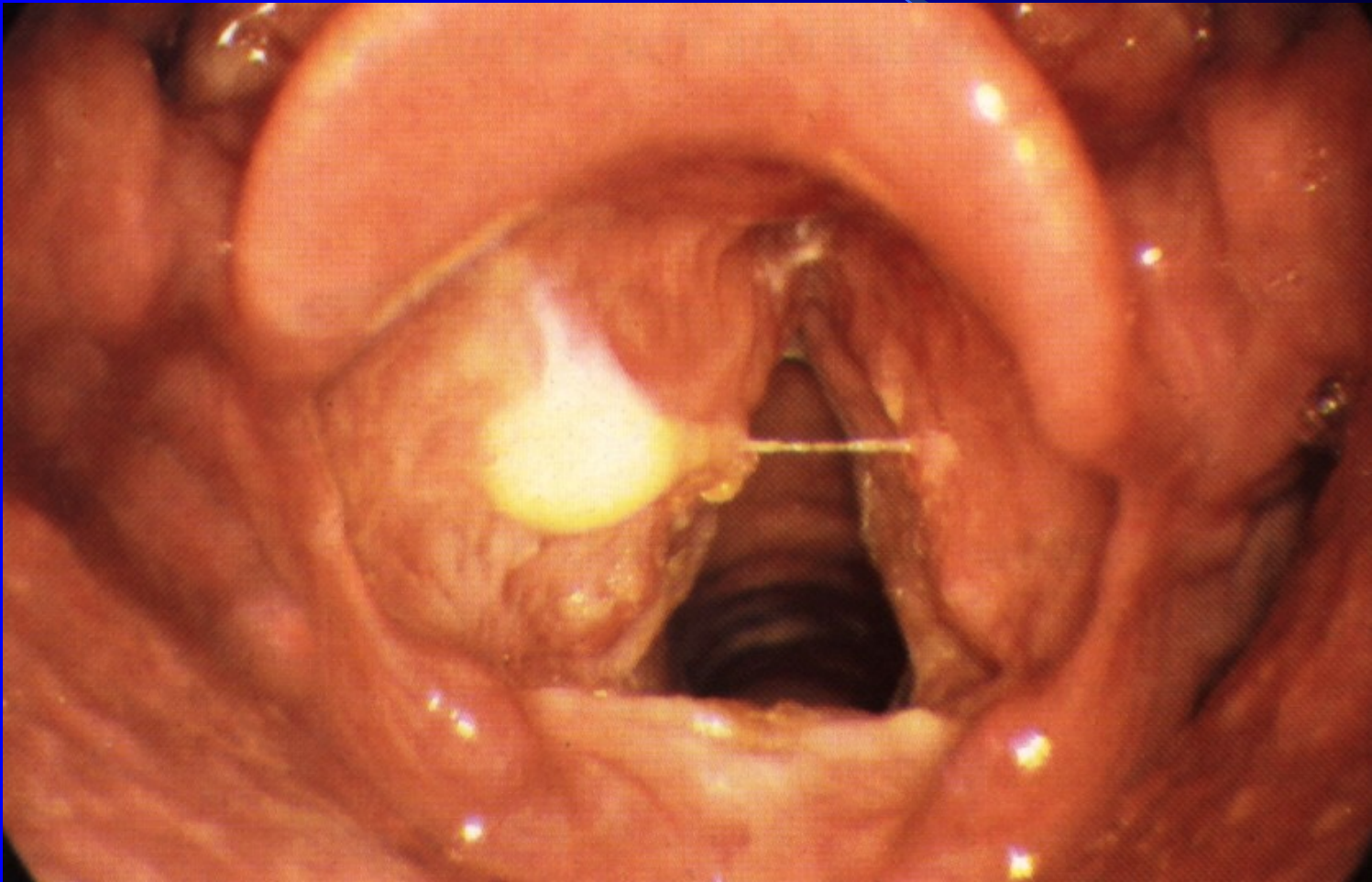

Angioneurotický edém hrtanu

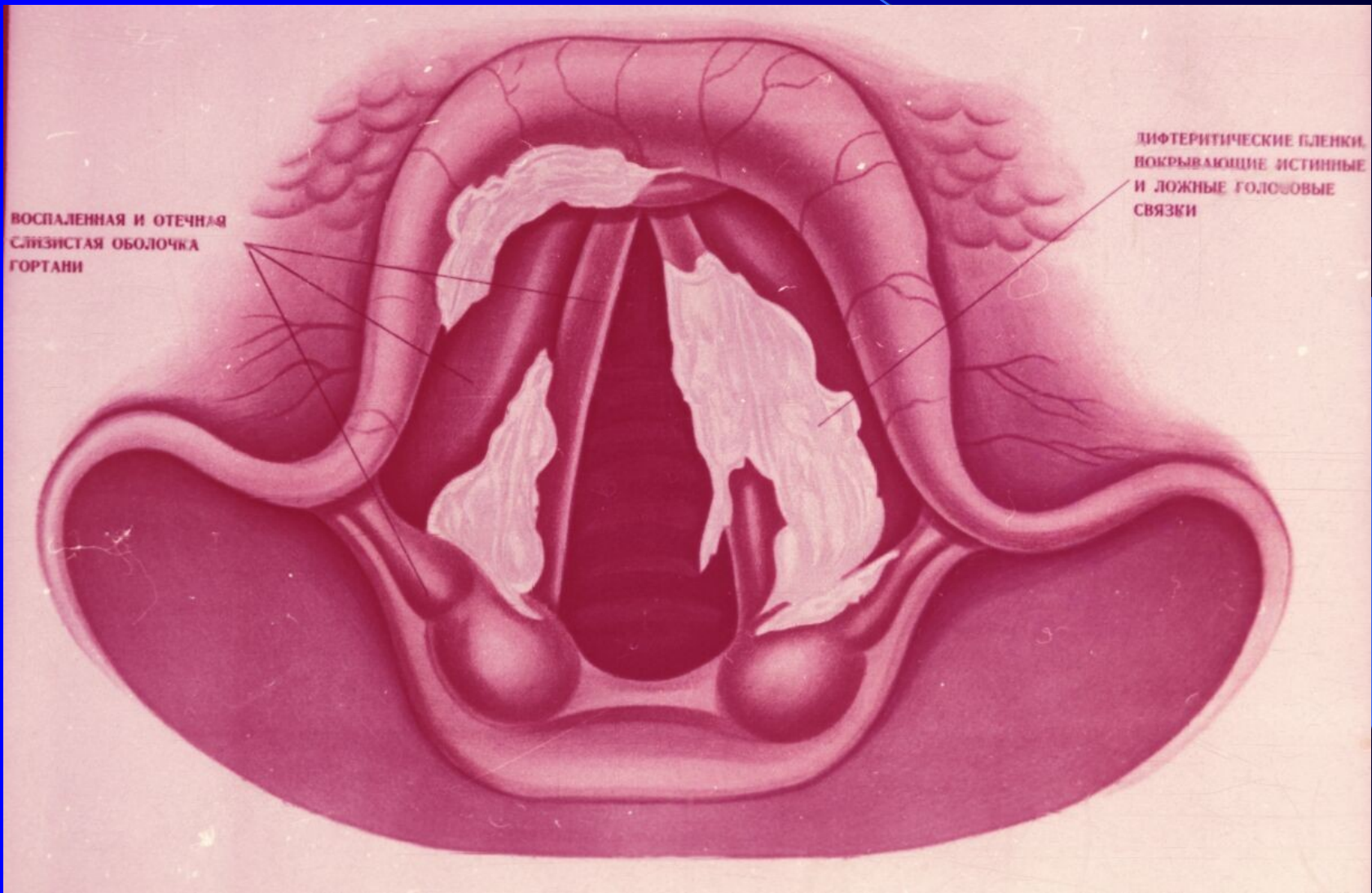

Laryngitis chronica

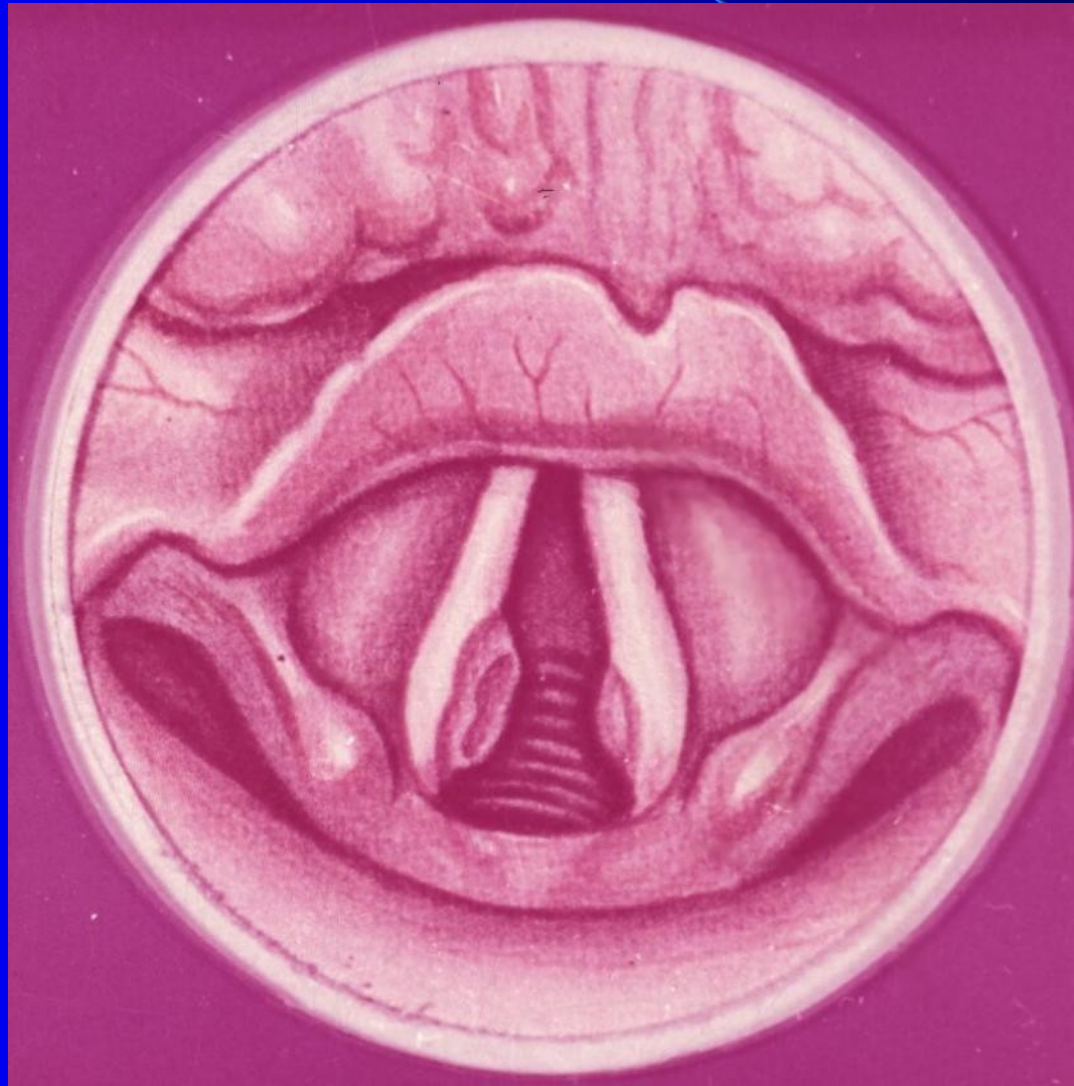

Difterie

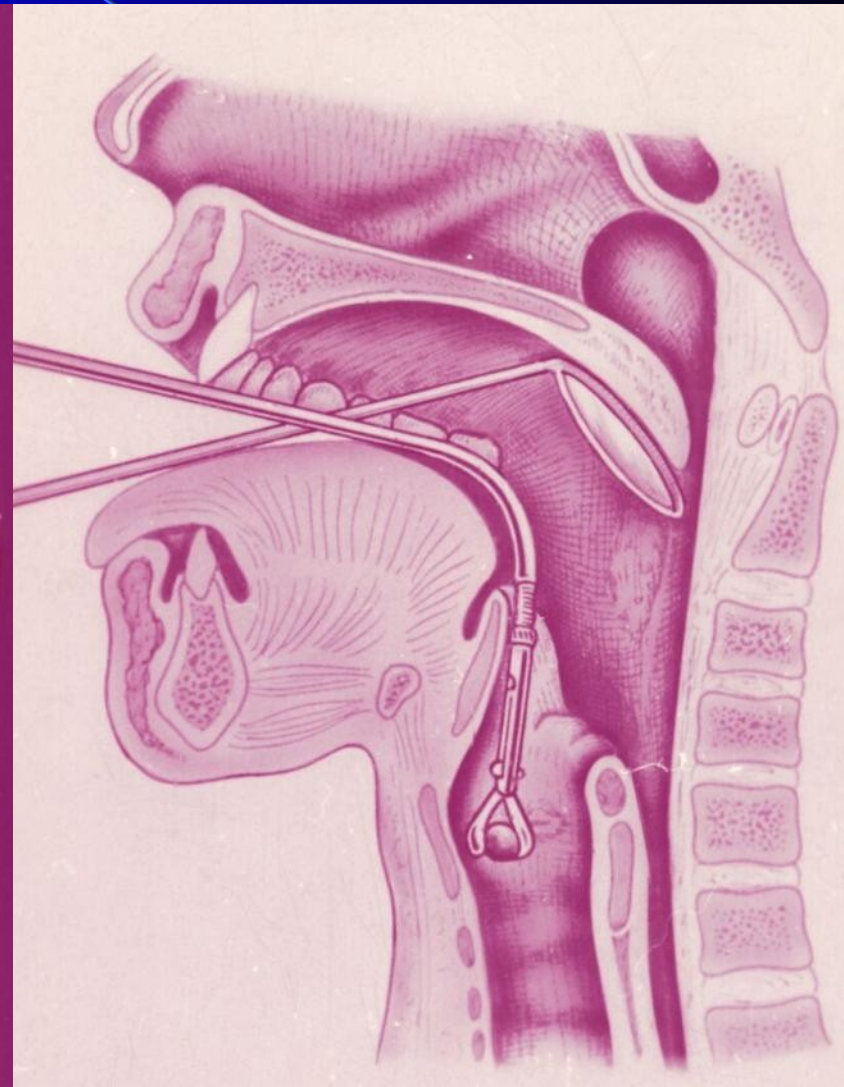

Laryngitis chron. hyperplastica

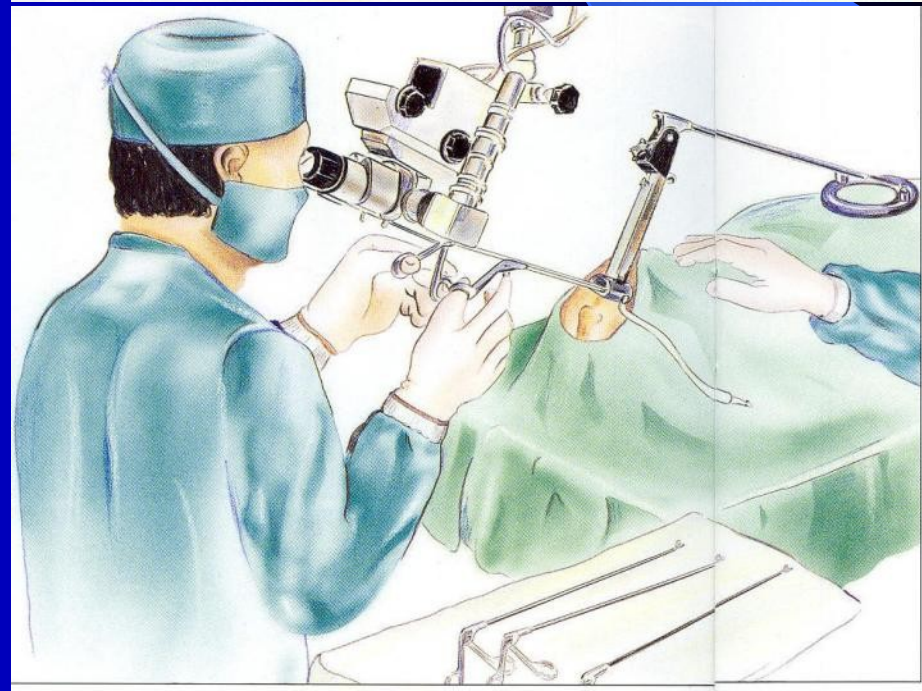
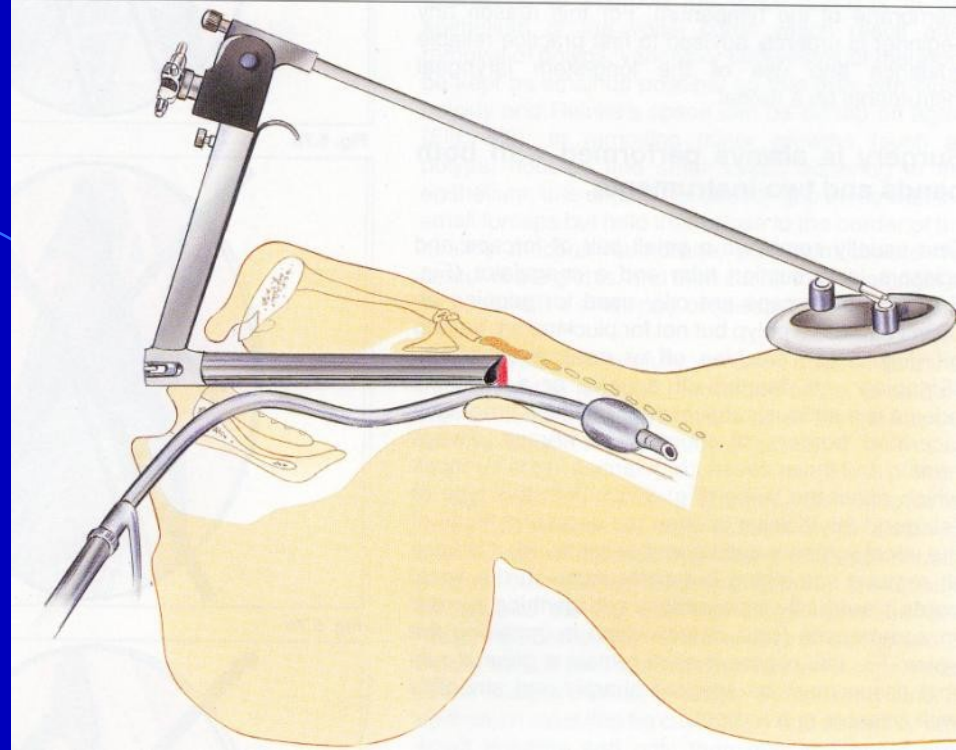

Polyp hrtanu

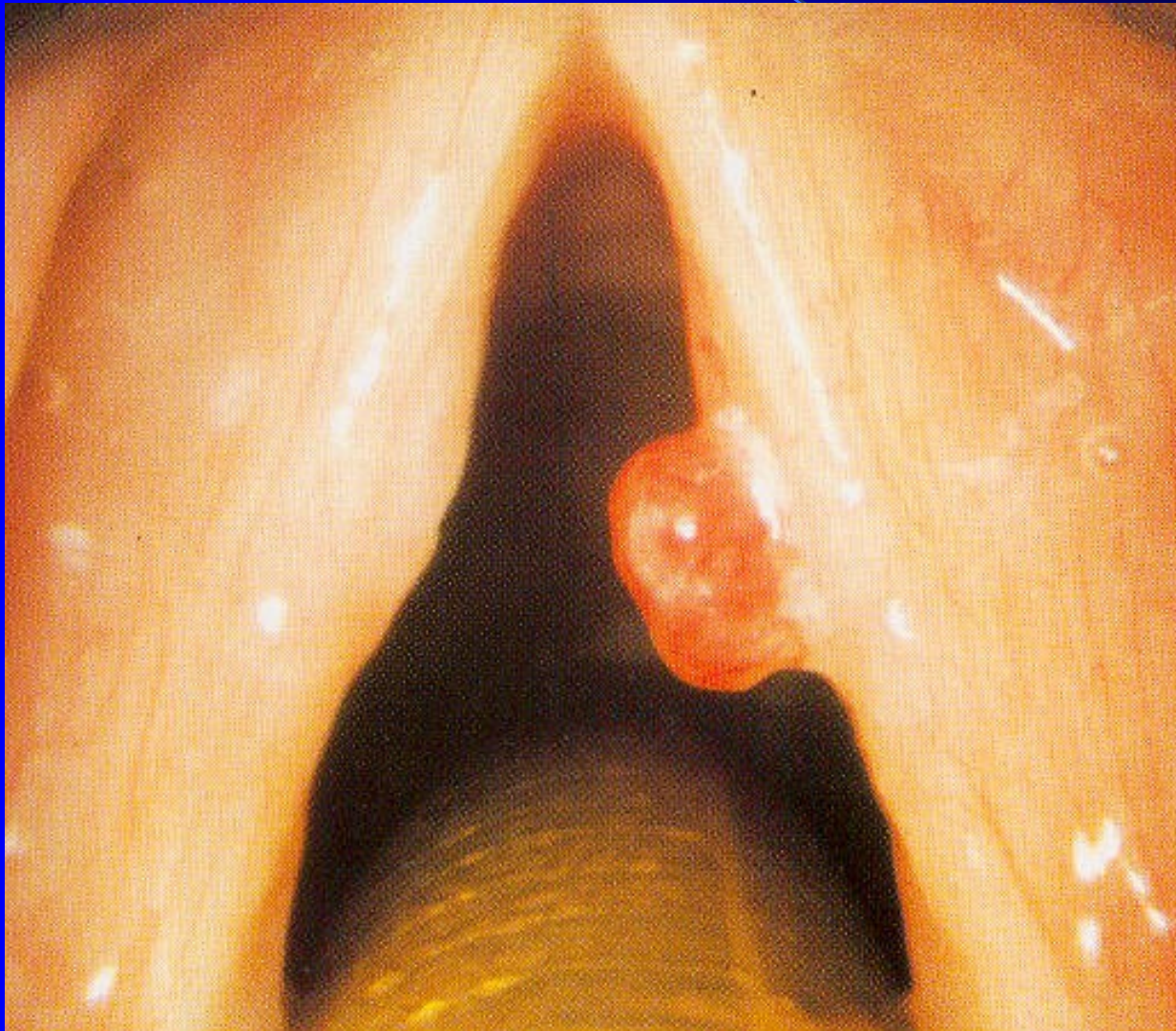

Mikrolaryngoskopie die Kleinsassera

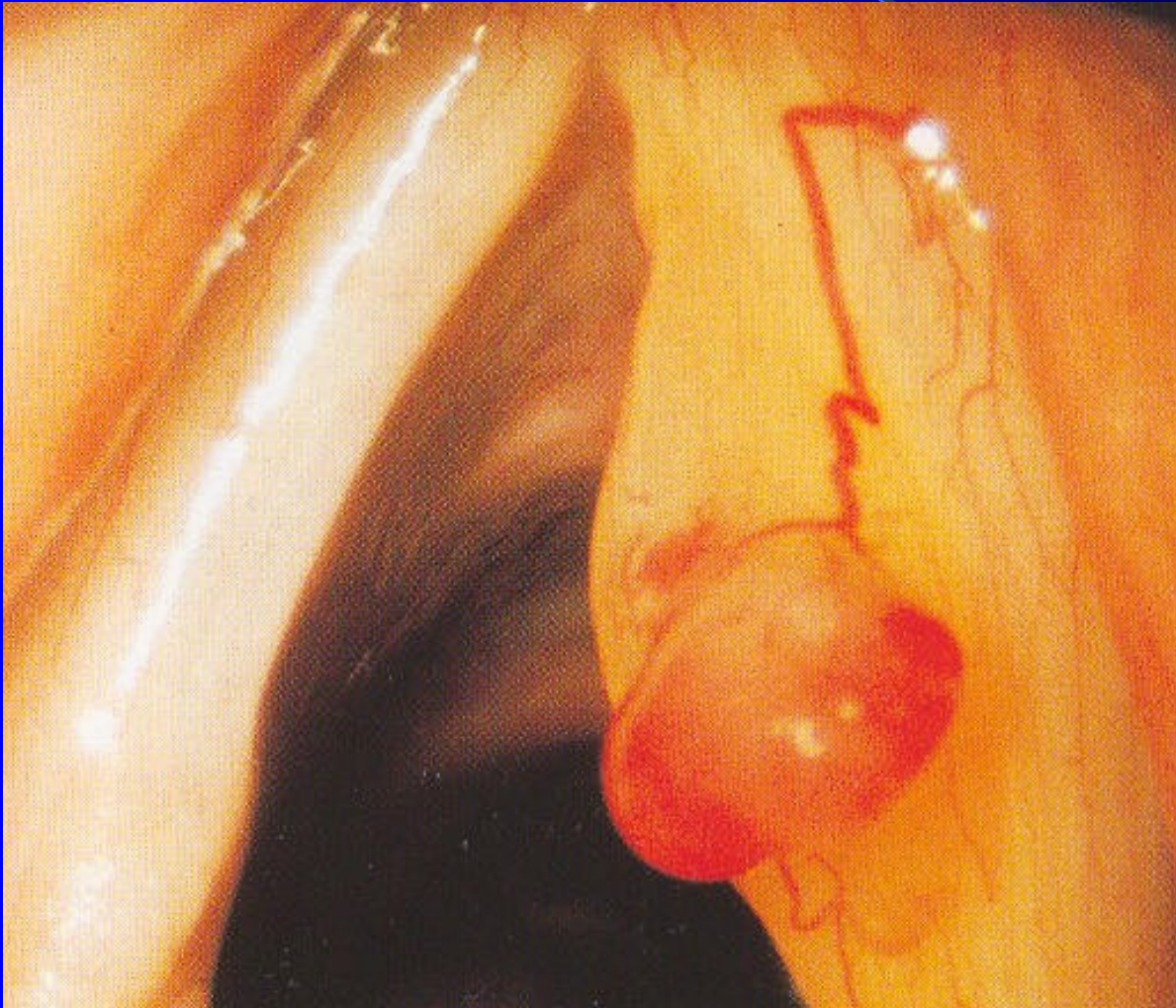

Polypus plicae vocalis l.dx.

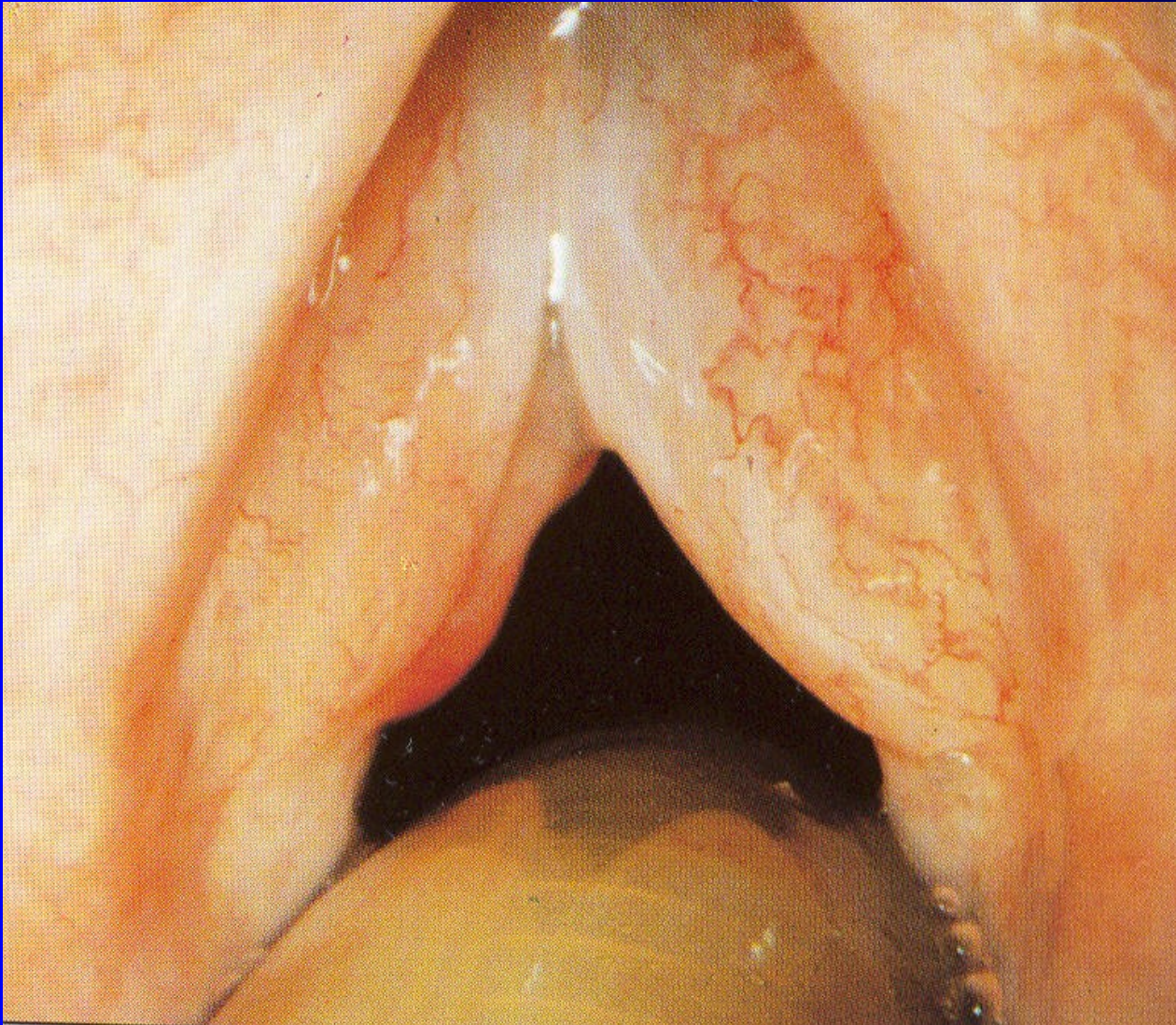

Polypus plicae vocalis l.dx.

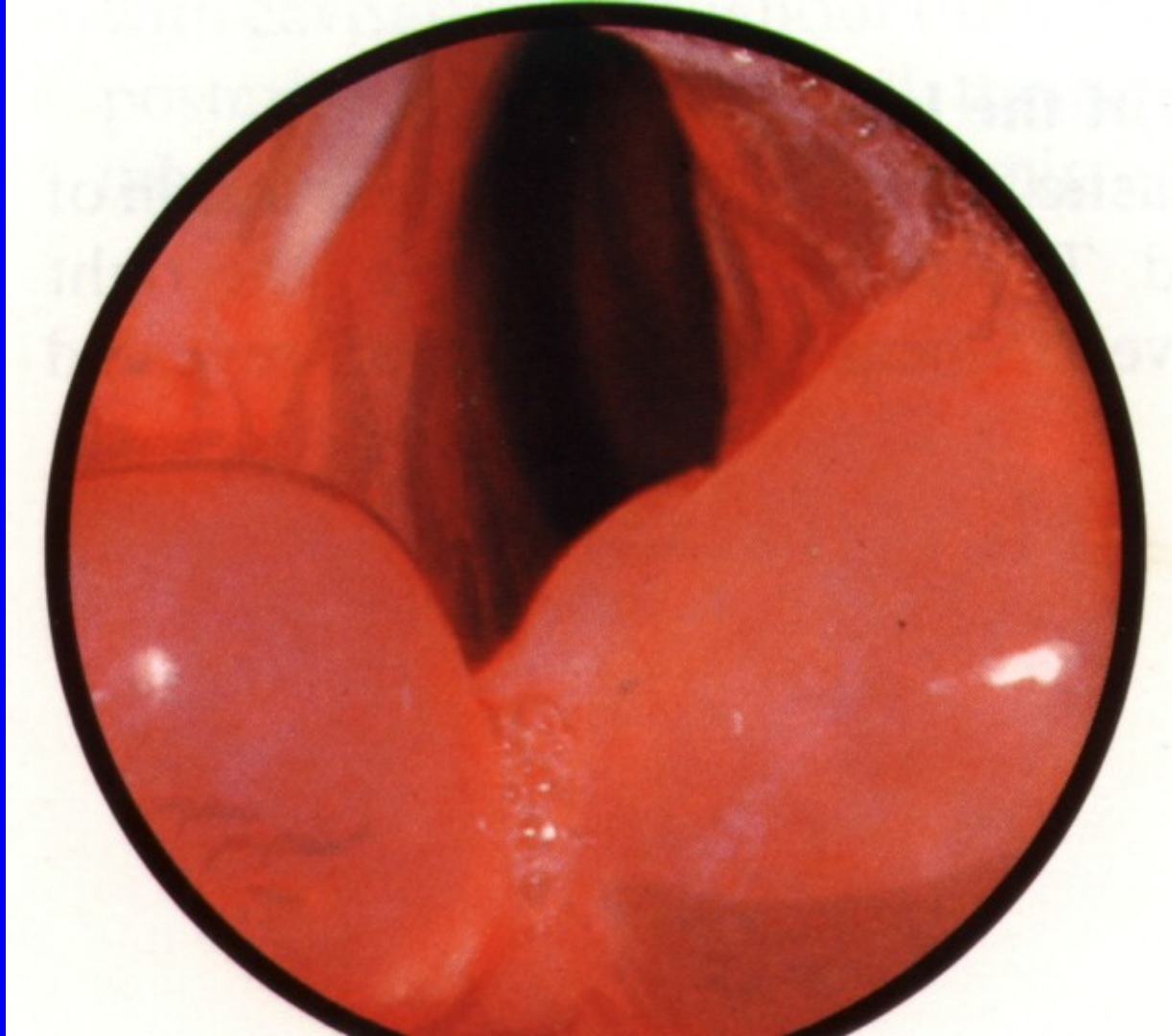

LARYNGITIS CHRONICA- OEDEMA REINCKE

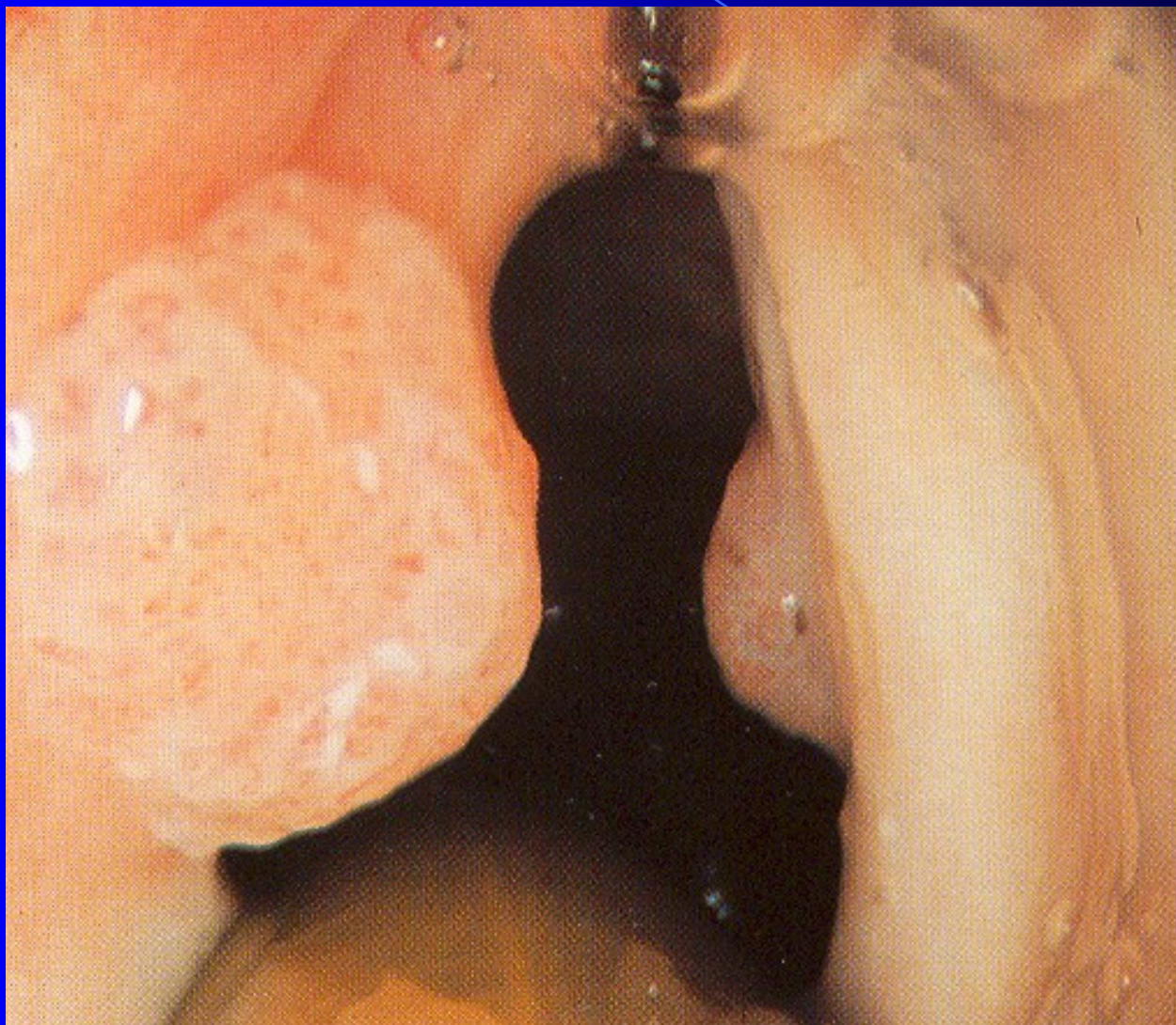

Oedema laryngis

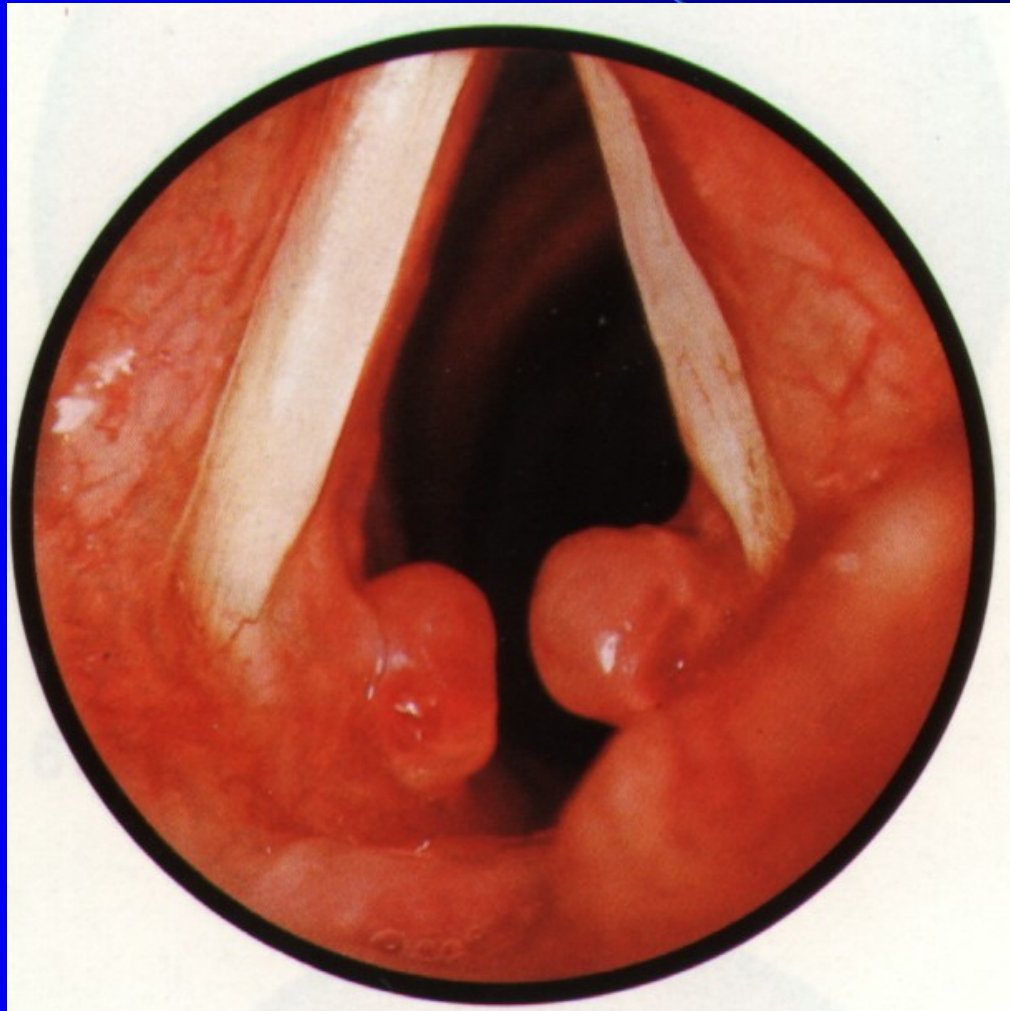

Papilomatóza hrtanu

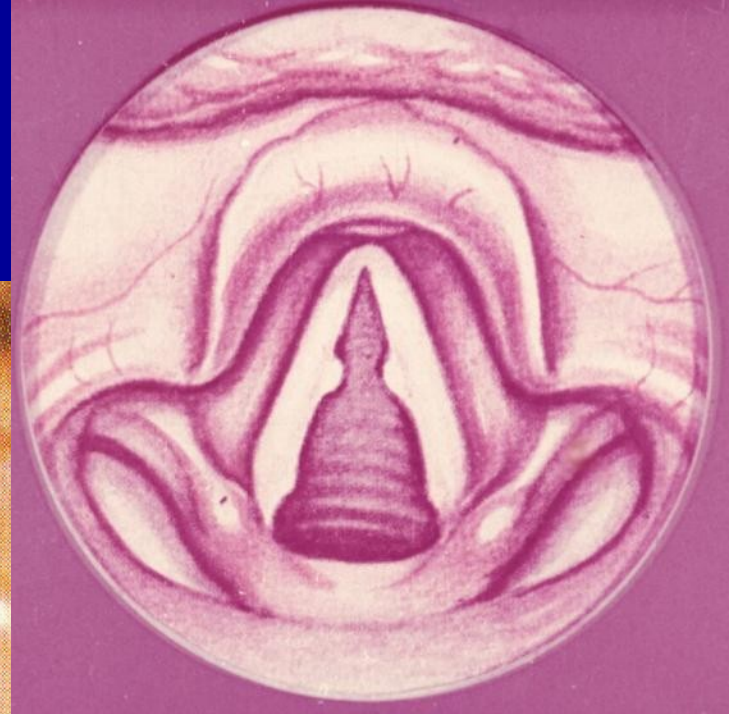
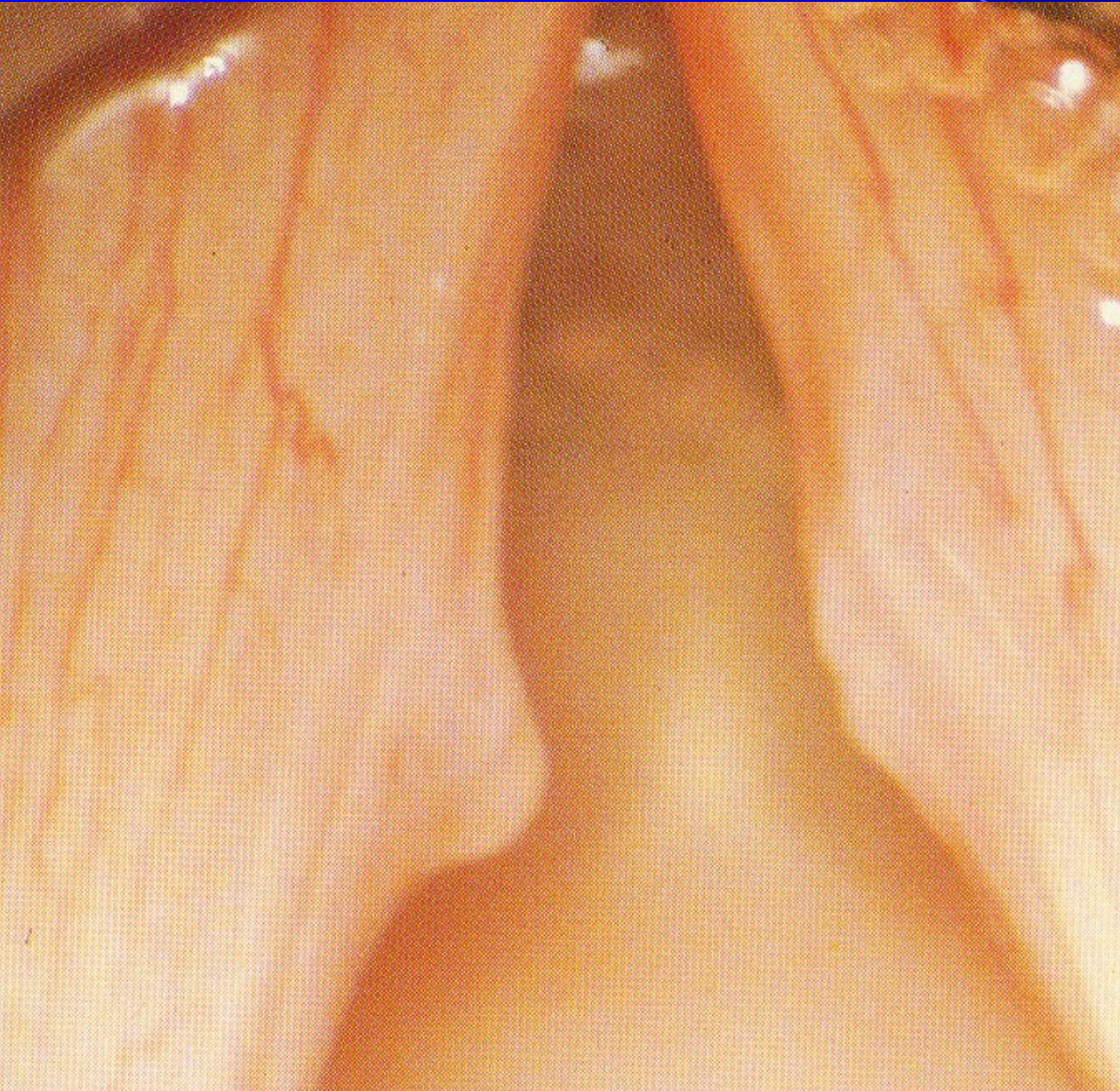

Postintubační granulomy

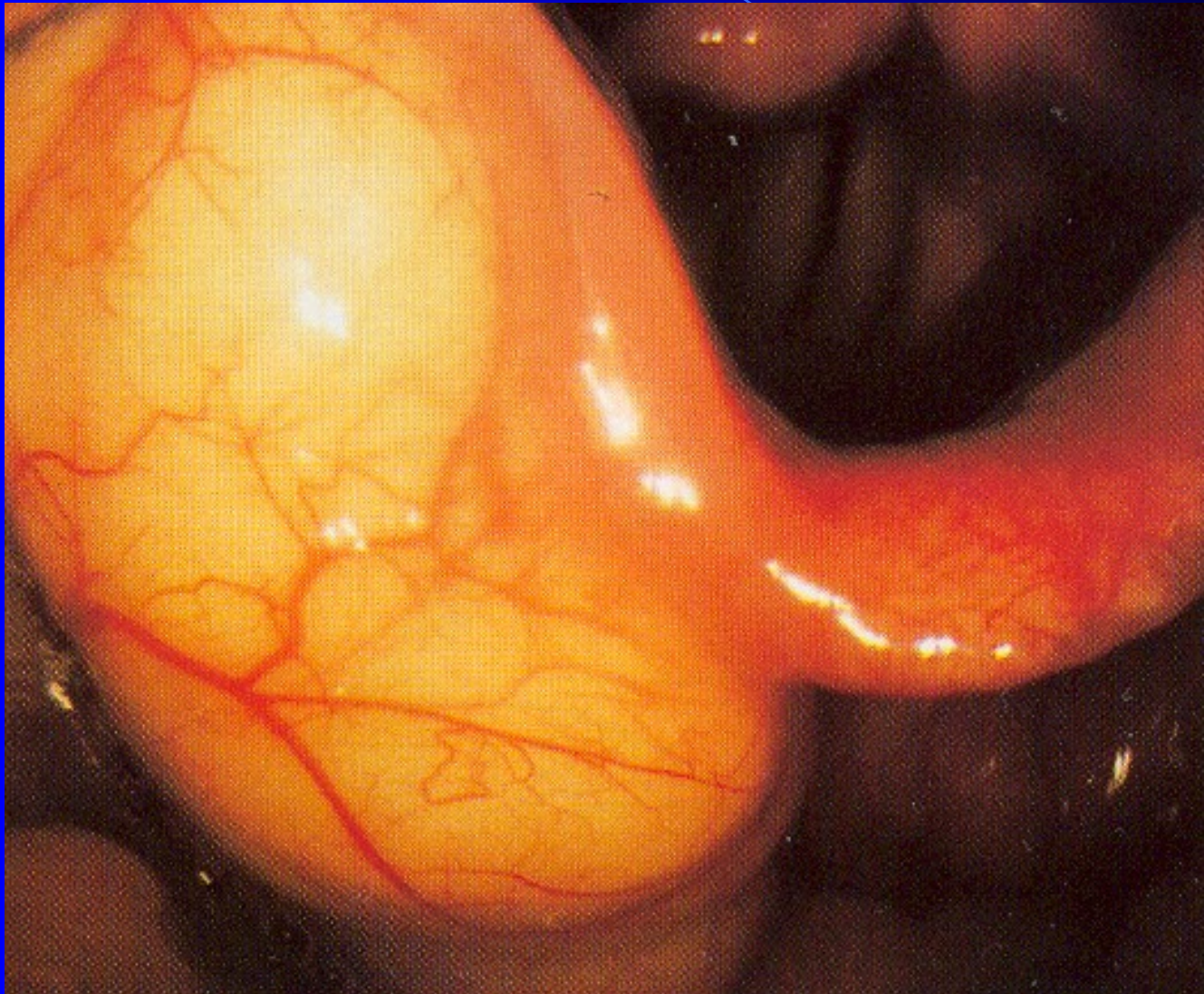

Noduli cantatorii

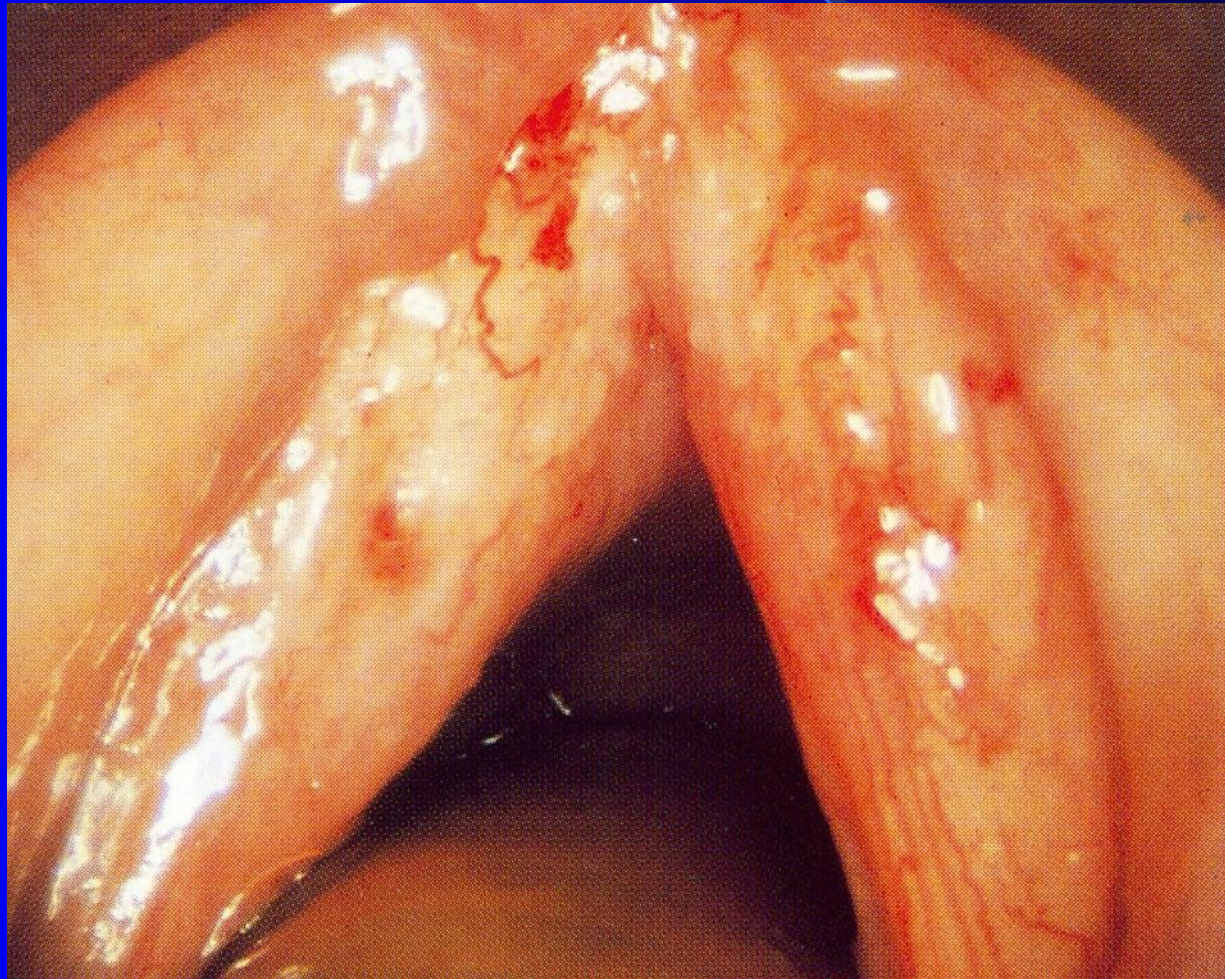

**Cysta v glossoepiglottické valemule, na lingvální
ploše epiglottis**

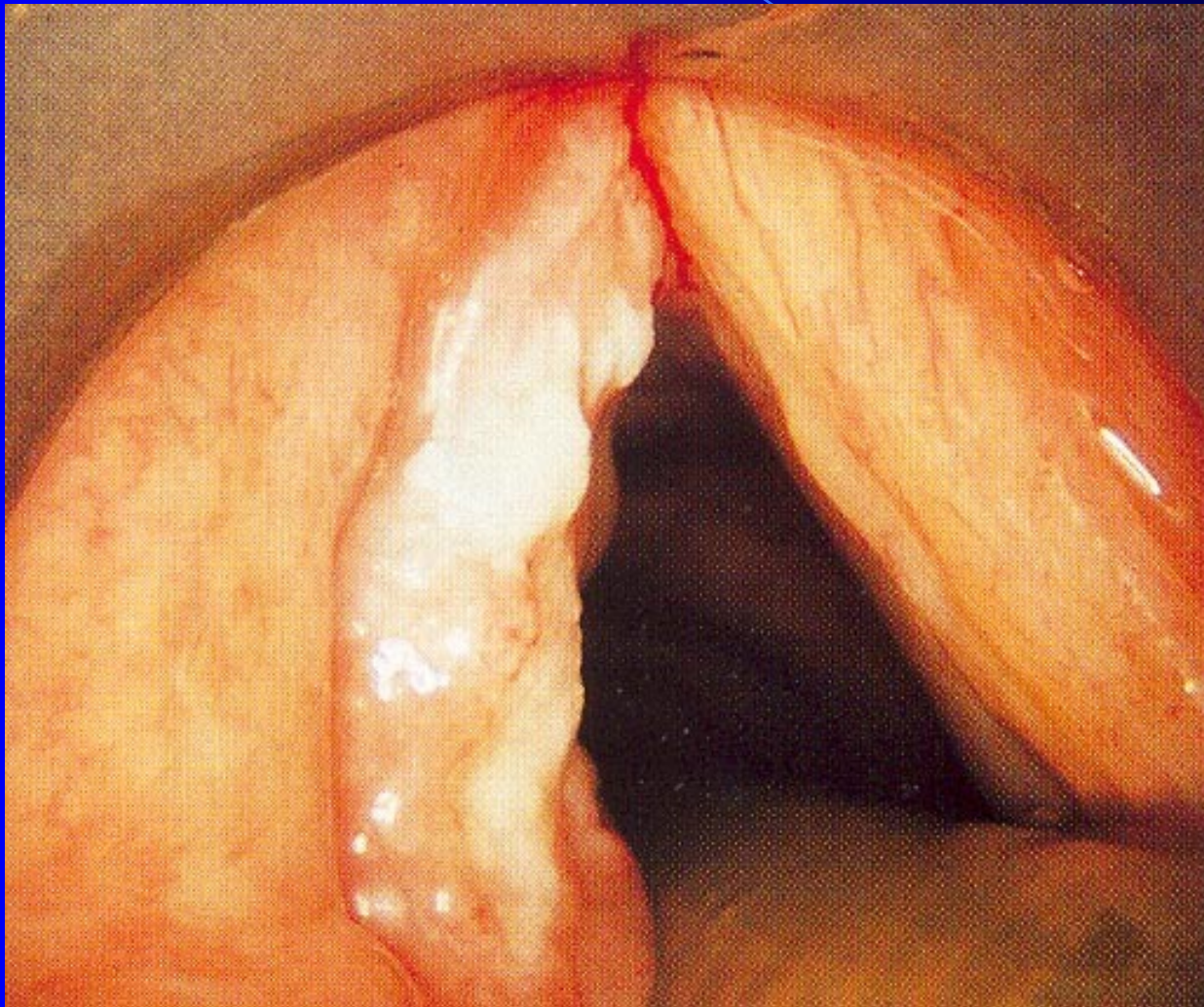

Ca in situ bilat

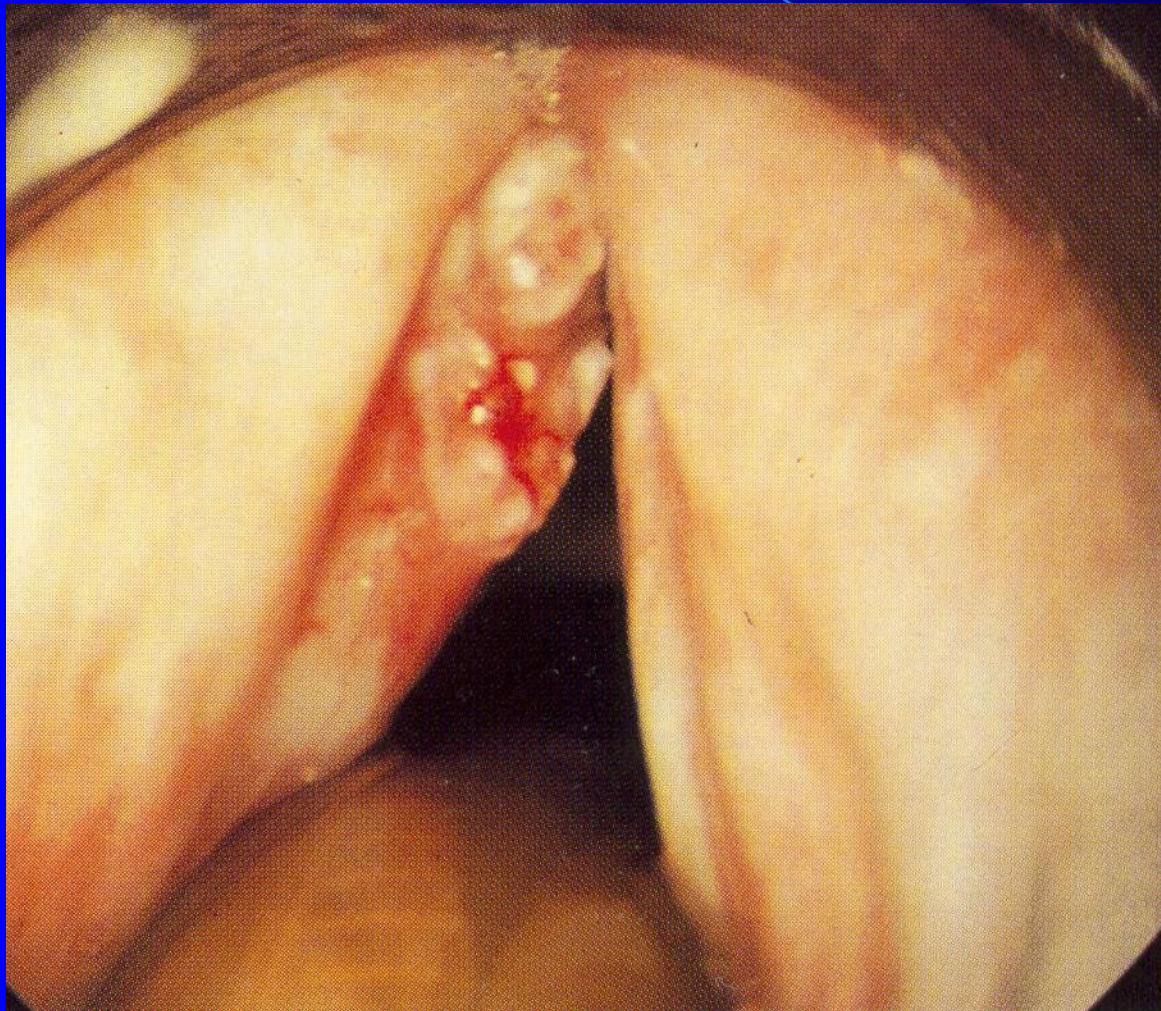

Ca spino plicae voc. l.sin. T1

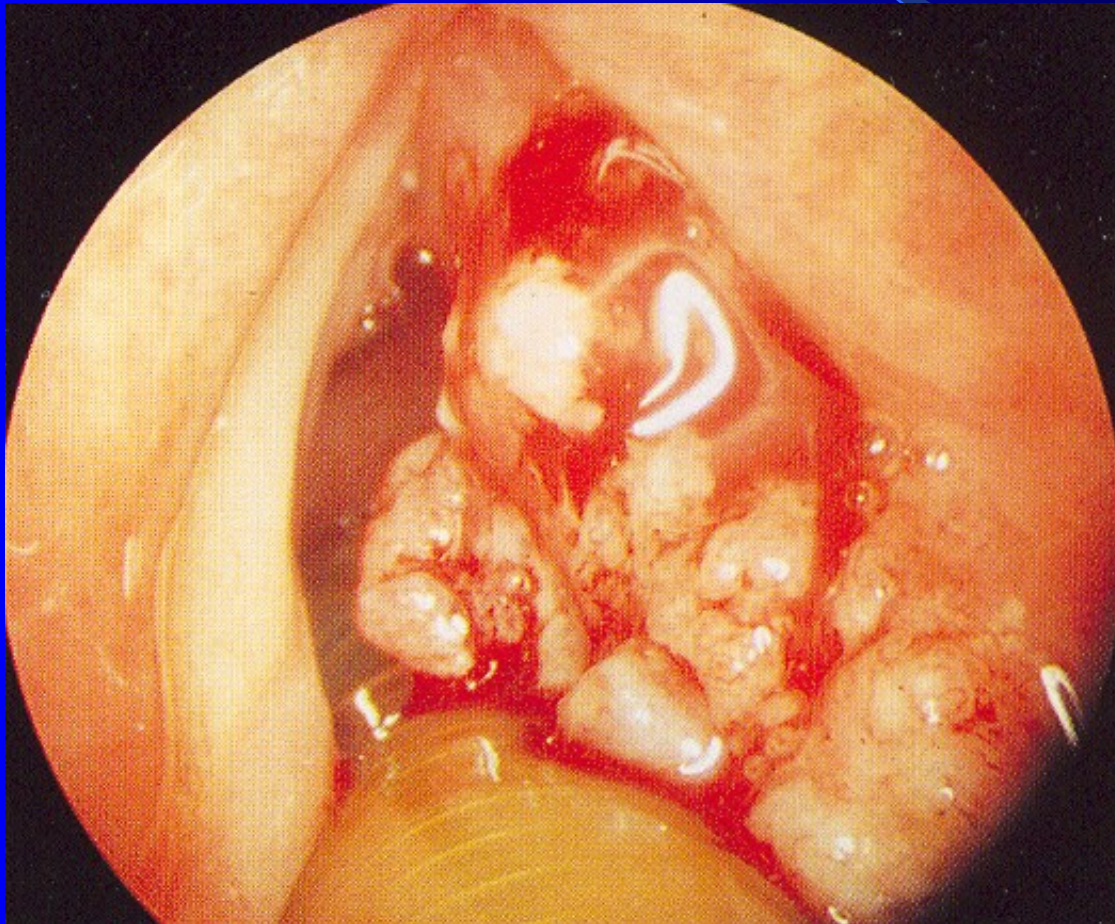
Ca spino plicae voc. l.sin. T2

Použito z Becker a kol.:Atlas of Ear, Nose and Throat Diseases.W.B. Saunders, 1984, 246 s.

Ca spino plicae voc. l.sin. T3

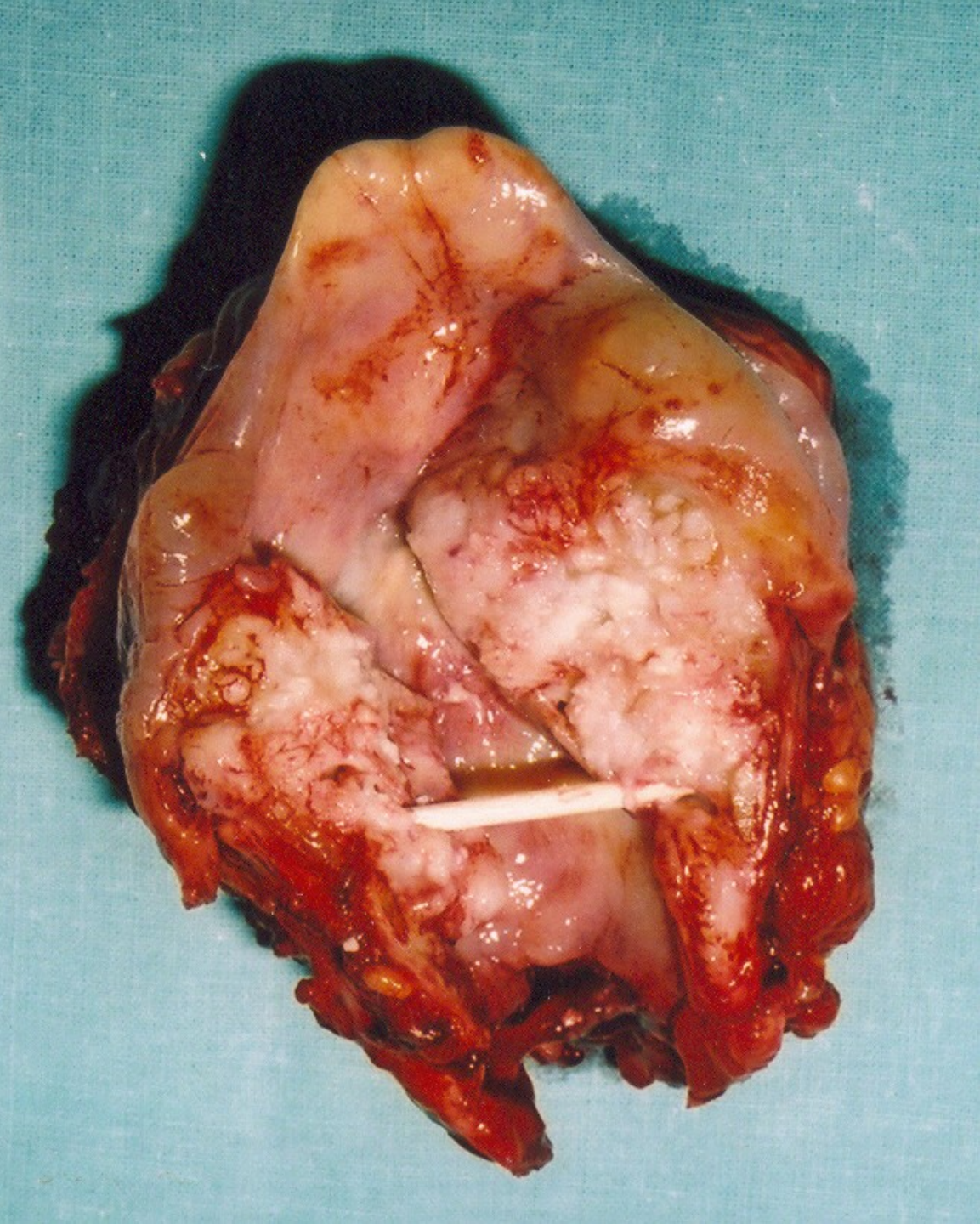
Použito z Becker a kol.:Atlas of Ear, Nose and Throat Diseases.W.B. Saunders, 1984, 246 s.

Ca glottis -

pT3

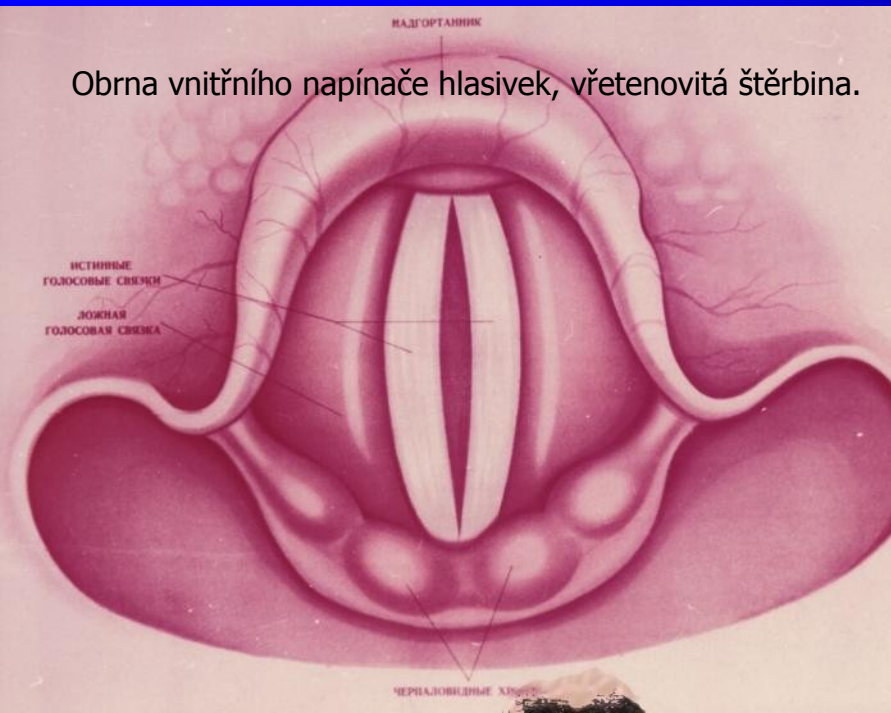
preparát hrtanu po
laryngektomii

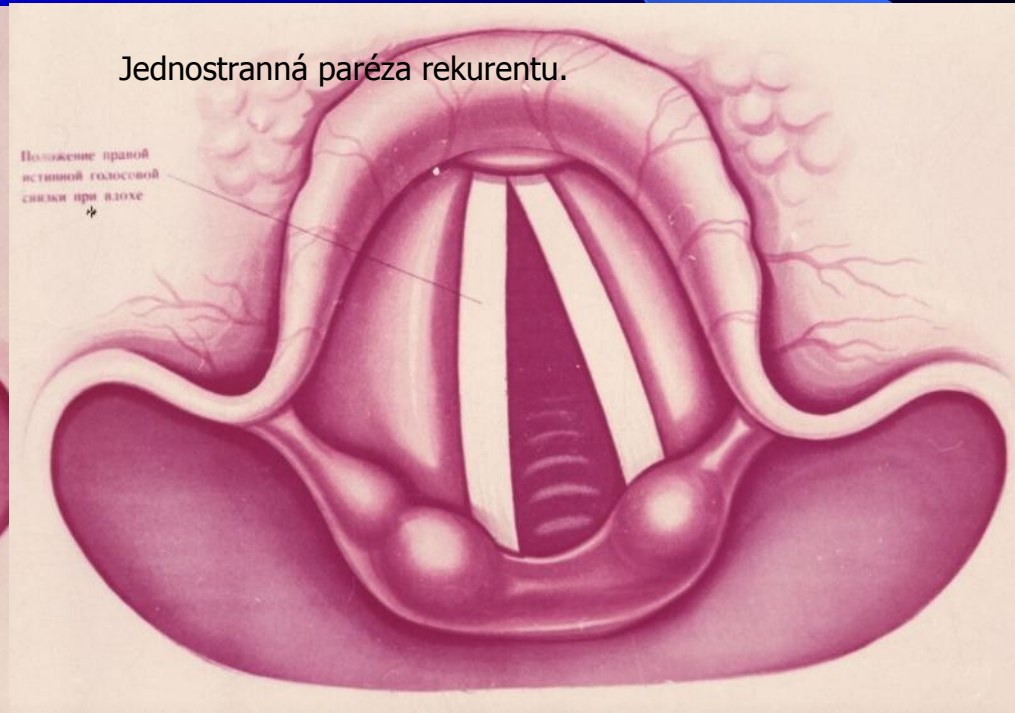
Poruchy hybnosti hrtanu

Pravidlo Seemanovo-Rosenbachovo – při postupném působení noxy jsou nejdříve postižena vlákna fylogeneticky mladší (pro m. posticus)

Obrna vnitřního napínače hlasivek, větvenitá štěrbina.

Jednostranná paréza rekurentu.

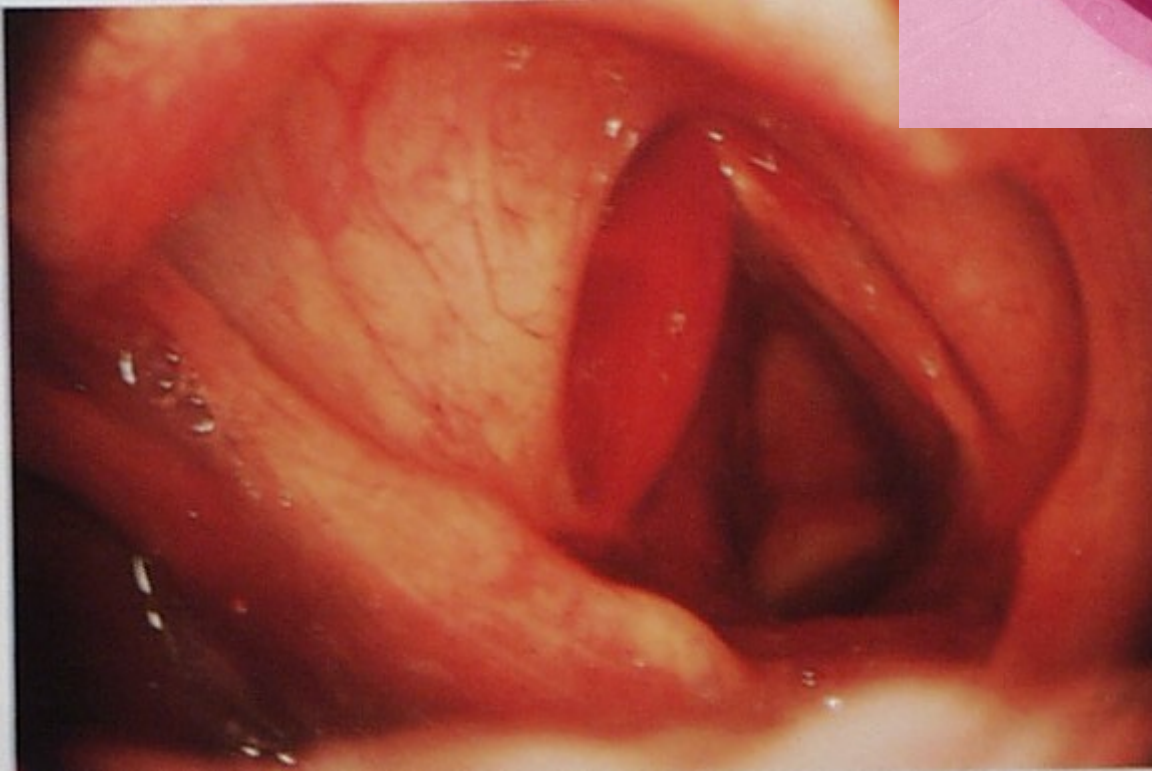
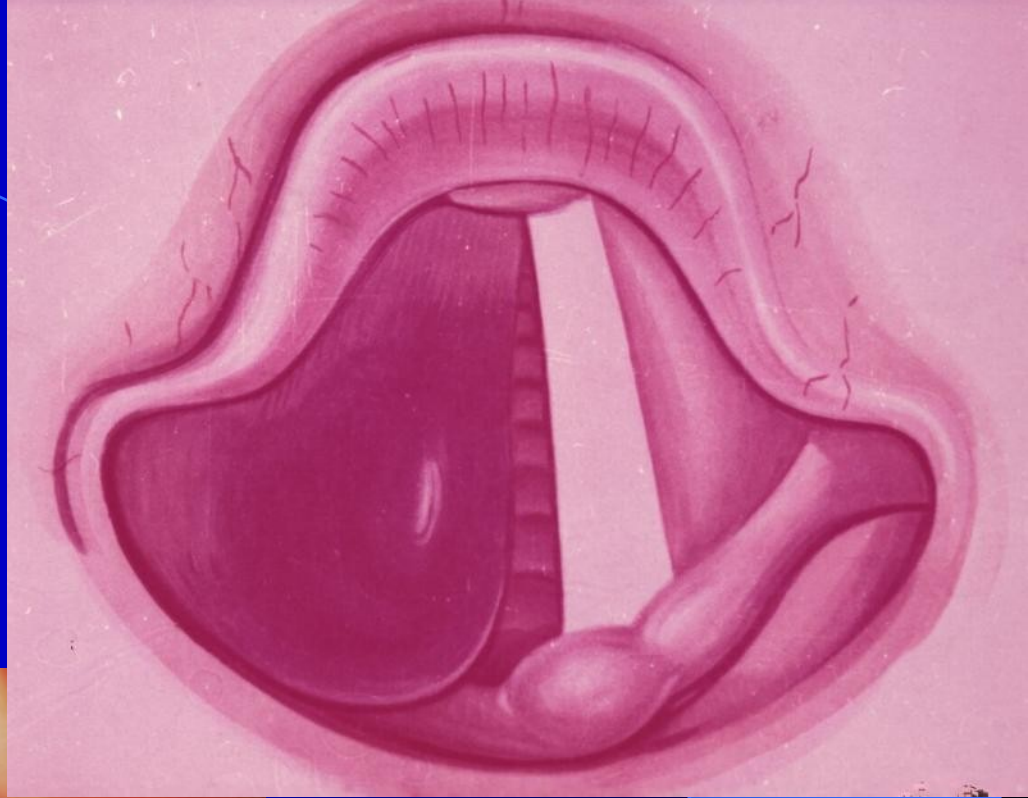

Traumata hrtanu – příznaky,diagnóza

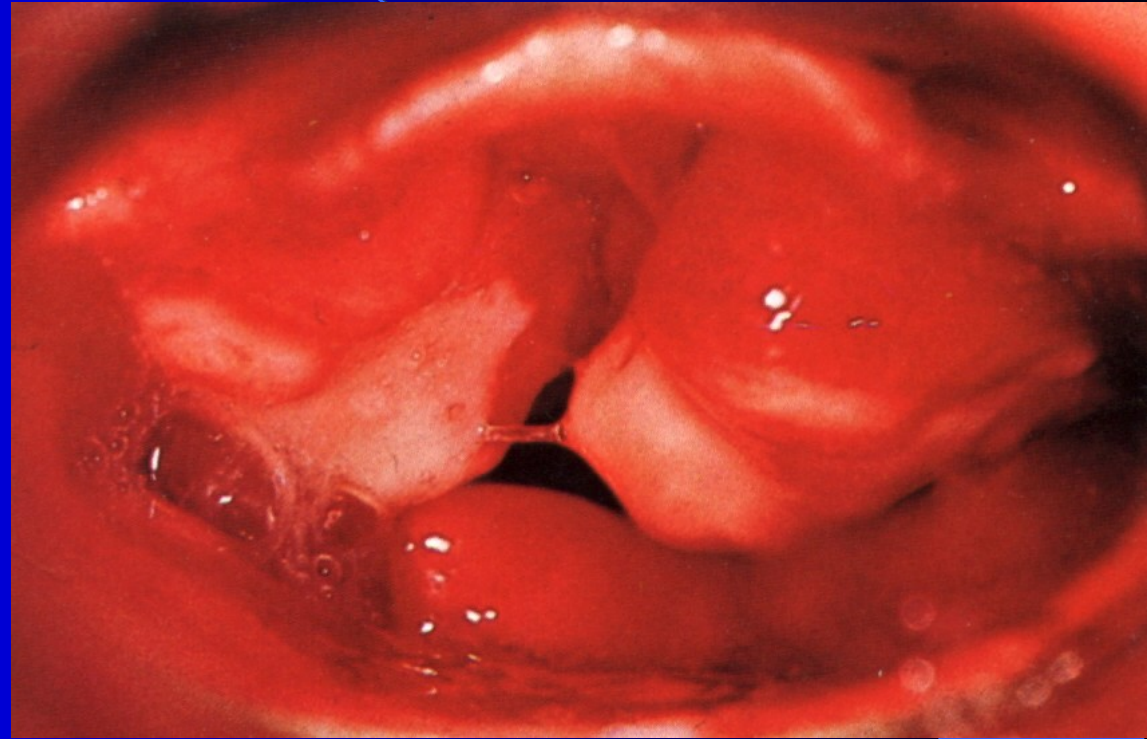
- **Dušení**
- **Poruchy hlasu** jsou u zmíněných poranění pravidelným příznakem.
- **Krvácení** není velké při úrazovém postižení samotného laryngu.
- **Poruchy polykání** jsou v souvislosti se zraněním svaloviny hltanu, jícnu a vchodu do hrtanu. Při souběžném poranění hypofaryngu a krčního úseku jícnu vytéká potrava zevní ranou, je vdechována nebo zatéká do parafaryngeálního a periezofageálního prostoru.

Hematom pravé hlasivky

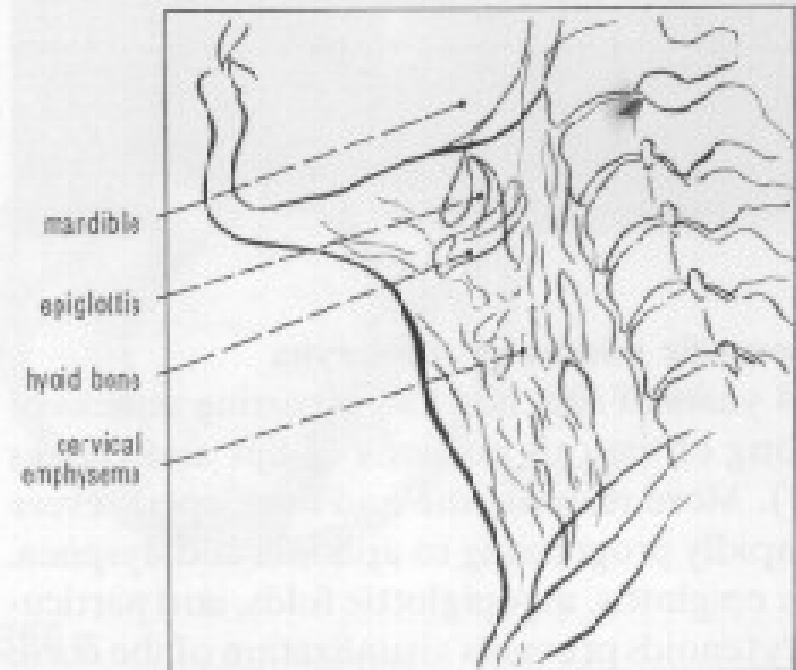
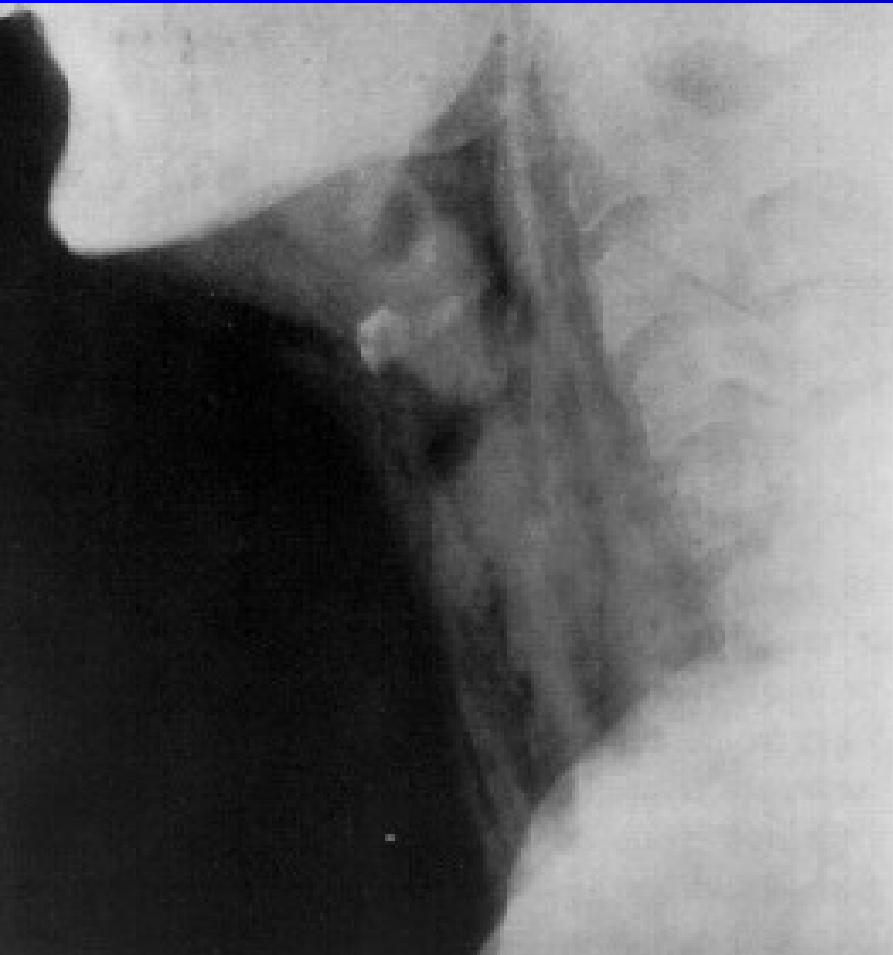
Fraktura hrtanu

**automobilová
nehoda 31 leté
ženy, všechny
struktury jsou
edematózní a
hemorhagické,
rozvíjí se
krepitující
subkutánní a
retrofarygneální
emfyzém**

Fraktura hrtanu, emfyzém krku

Zevní poranění hrtanu a krčního úseku průdušnice, první lékařská pomoc I.

- **protišokové opatření, zabezpečení dýchání a zastavení krváčení**
- **lehčí poranění – konzervativní léčba -**
  - 1) antihistaminika, kortikoidy, kalcium, antiflogistika, analgetika, kyslík**
  - 2) aplikují se studené obklady na krk**
  - 3) nelze-li takto zajistit dýchací cesty, nutná intubace nebo koniotomie nebo tracheotomie**

Odsun v poloze vsedě nebo vleže s podloženou hlavou

Těžké úrazy hrtanu

(lékařská pomoc)

- **koniotomie téměř vždy nutností**
- **antitetanická prevence u otevřených poranění**
- **transport na nejbližší ORL pracoviště**
- **odsun vleže na břicho a s hlavou pootočenou ke straně**

Zevní poranění hrtanu a krčního úseku průdušnice, odborné lékařské ošetření I.

- **dokončí se vyvedení z traumatického šoku**
- **v indikovaných případech se převede koniotomie na tracheotomii**
- **krvácení z hrtanu se staví z laryngofisury**
- **rentgenologická vyšetření (včetně CT, případně i MRI)**

Zevní poranění hrtanu a krčního úseku průdušnice, odborné lékařské ošetření II.

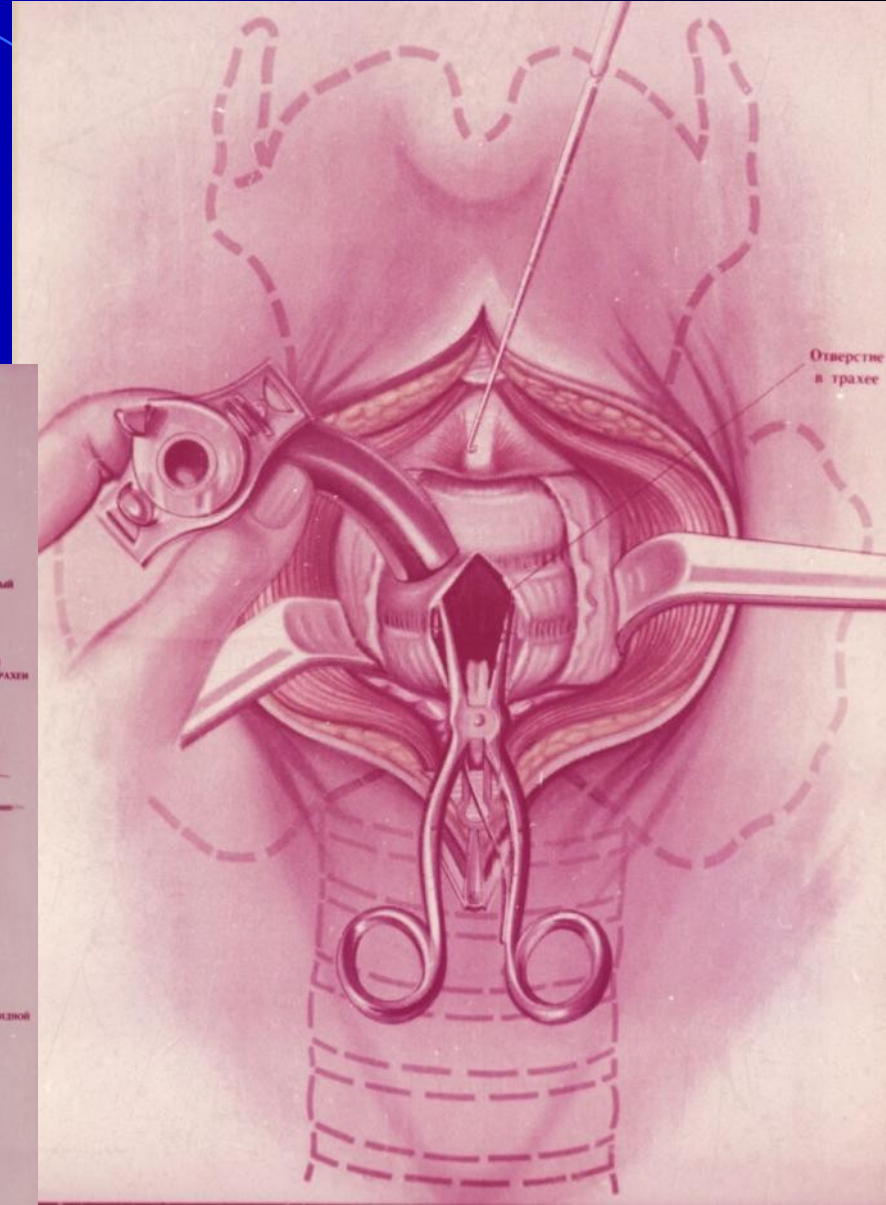
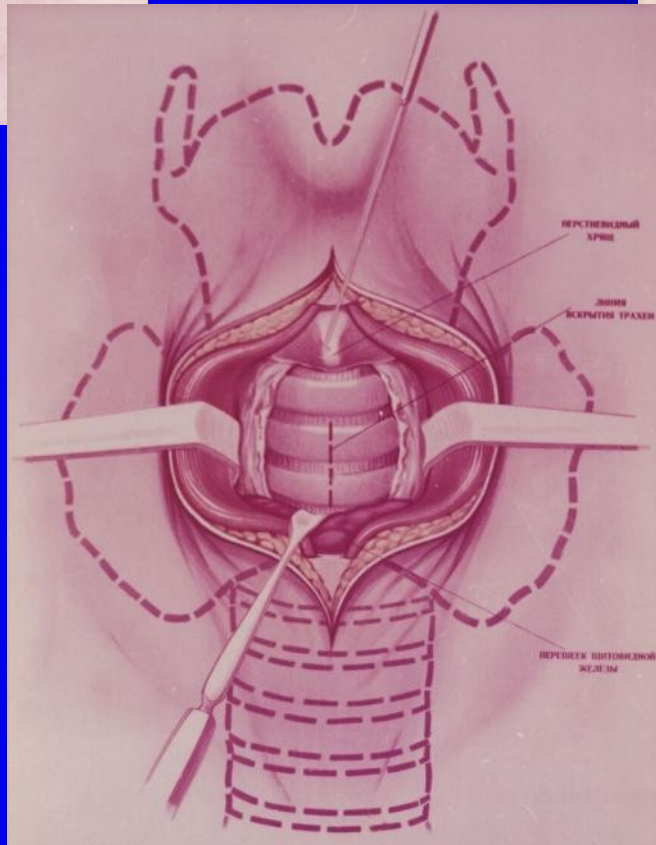
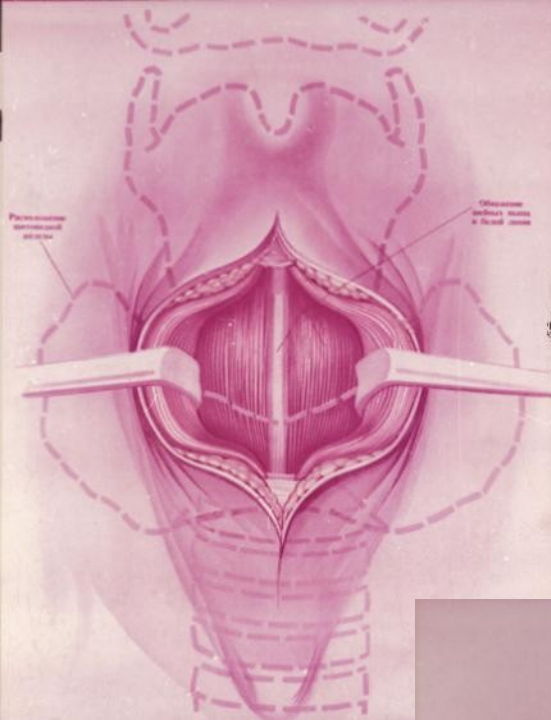
- **endoskopie (rozsah zranění)**
- **antibiotika**
- **převod krve (větší ztráty)**
- **revize a event. rekonstrukce, řezné a bodné rány možno sešívát 8 až 12 hodin po jejich vzniku, pokud nejsou také poškozeny zažívací cesty**

Dušnost je pro nemocného příznakem, který ho přesazuje ze stavu neuvědomělého dýchání, v němž my zdraví strávíme větší část svého života, do existence, v níž jsou noci plné hrůzy (Hadorn W. Od symptomu k diagnóze. Praha, Avicenum 1979)

Tracheotomie = chirurgický výkon, při kterém je vytvořen otvor do průdušnice.

Tracheostomie = stav, kdy je průdušnice spojena uměle vytvořeným otvorem s povrchem těla jakoukoliv metodou

Tracheotomie

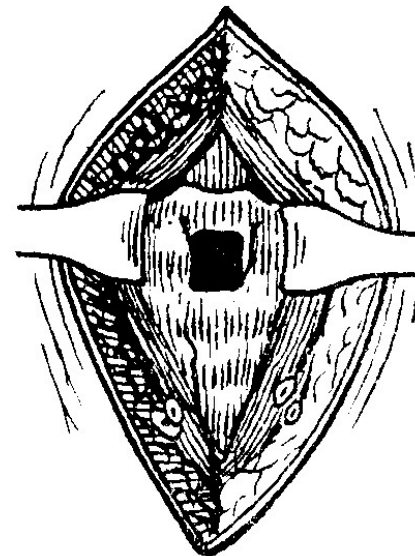
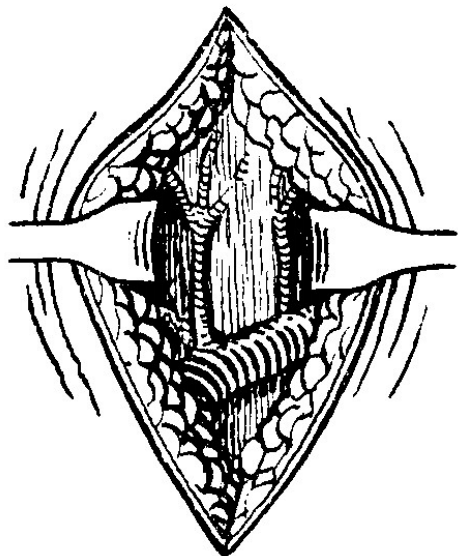
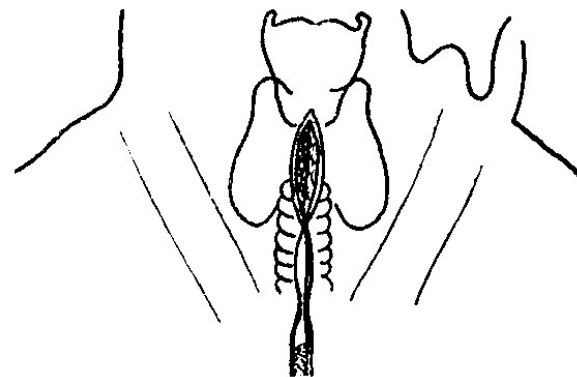
Indikace tracheotomie

Klasické Jde o obejití stenózy způsobení zánětem, nádorem, neurogenní poruchou, cizím tělesem, úrazem.

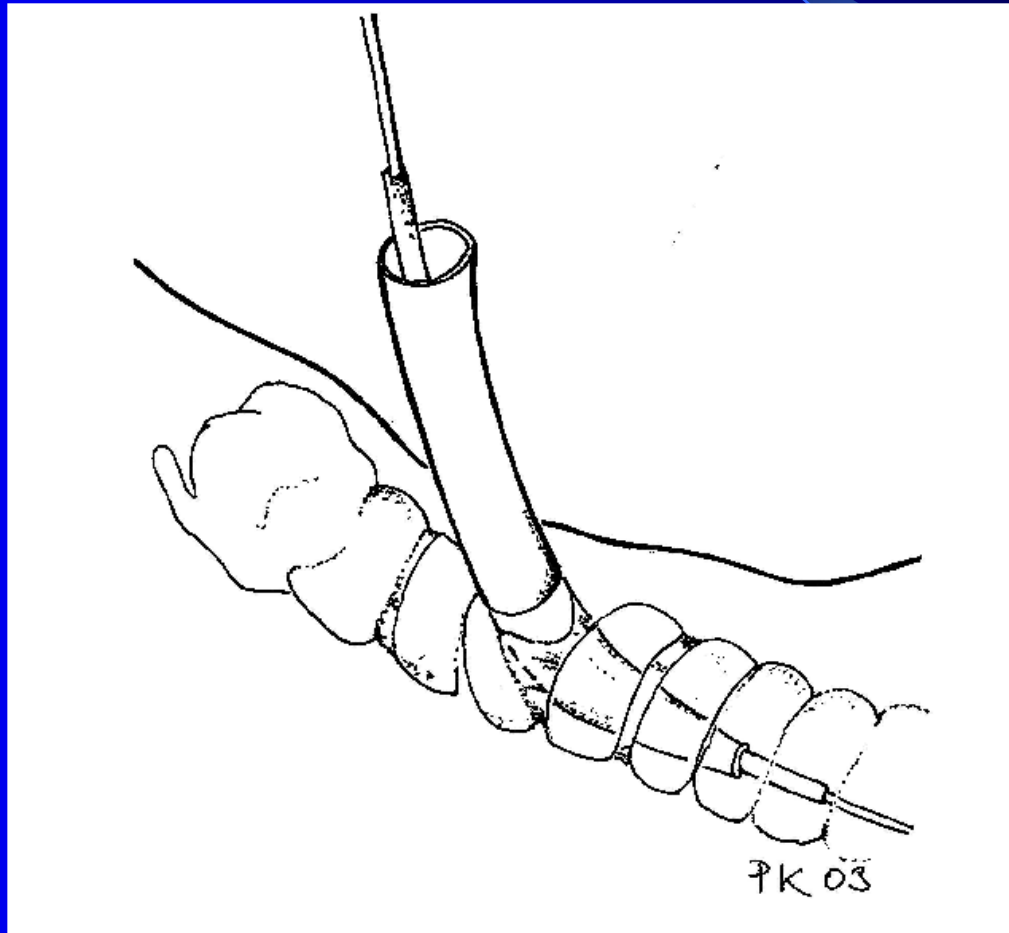
Preventivní před velkými operacemi na dýchacích a polykacích cestách, před ozářením (dá-li se předpokládat další progrese stenózy).

Rozšířené (anestesiologické) dlouhodobá intubace nemocného (prevence vzniku postintubačních granulomů) umožnění dlouhodobého řízeného dýchání, ochrana přes aspirací, redukce mrtvého prostoru, zmenšení dechového odporu, zlepšení toalety dýchacích cest, odsávání..

Tracheotomie – poloha nemocného a postup operace

**Punkční dilatační tracheotomie (=výkon,
při kterém je do průdušnice vytvořen
otvor probodnutím – punkcí)
Ciaglia (1985)**

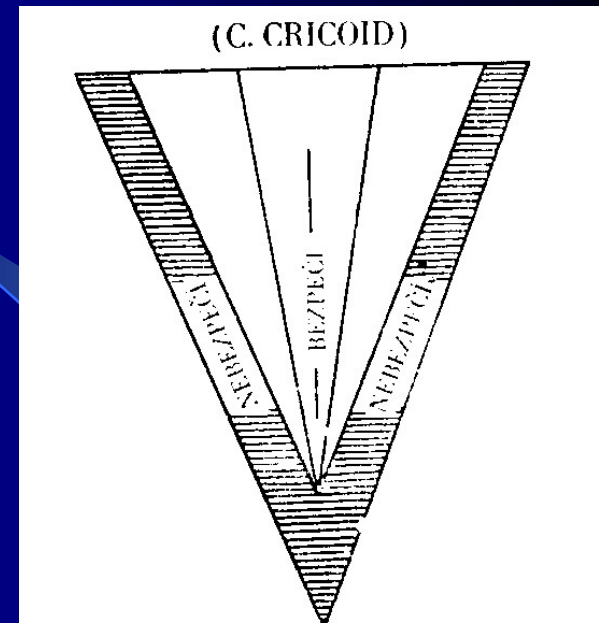

Možné komplikace tracheotomie

Operační krvácení, dušení,
problém orientace v tumoru
Časné pooperační vzduchová
embolie, podkožní emfyzém,
mediastinální emfyzém,
pneumothorax, zánětlivé
komplikace, pozdní krvácení,
nekoresponduje otvor v
průdušnici a na kůži-problémy s
výměnou kanyly .

Pozdní pooperační stenózy

Orientační trojúhelník při tracheotomii
(podle Ch. Jacksona):

Černá ramena trojúhelníku značí nebezpečnou oblast svazku velkých krčních cév. Střední čára značí bezpečí jak před krvácením, tak před funkčními poruchami hrtanu. Směrem kaudálním od chrupavky prstencové, která tvoří základnu trojúhelníku, bezpečí ubývá, poněvadž se obě nebezpečné zóny sblíží